

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

UAB „SŪDUVOS VANDENYS“ FINANSINIO IR VEIKLOS AUDITO

A T A S K A I T A

2019 m. birželio 17 d. Nr.1-8-(1.5)
Marijampolė

Turinys

SANTRAUKA	4
1. Audito svarba, audito tikslas ir apimtis	4
2. Išvados	5
3. Rekomendacijos	7
IŽANGA	8
AUDITO REZULTATAI	9
1. Bendrovės veikla ir valdymas	9
2. Bendrovės strateginis planas, struktūra	11
3. Bendrovės veikla, finansinių ataskaitų analizė	12
3.1. Ilgalais ir trumpalaikis turtas	13
3.2. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų sritis	16
3.3. Bendrovės veiklos rezultatas	16
3.4. Bendrovės pajamos ir sąnaudos	19
3.5. Vandens kainos	20
4. SAVIVALDYBĖS INVESTICIJŲ GRĄŽA NEPAKANKAMA	21
4.1. Bendrovės finansiniai rodikliai	21
4.2. Akcininkų sprendimu dividendai neskirti	24
5. Dėl nekokybiško geriamojo vandens kontrolės	24
PRIEDŲ SĄRAŠAS	27
Santrumpos ir sąvokos	27
Rekomendacijų įgyvendinimo planas	28
3 priedas	30
6 priedas	35

PAGRINDINIAI ATASKAITOS FAKTAI

9 515,8
tūkst. Eur
Bendrovės įstatinis kapitalas

100
proc.
akcijų turi Marijampolės
savivaldybė

153
darbuotojai
vidutinis darbuotojų
skaičius

1 861,8 Marijampolės savivaldybės į bendrovę
tūkst.Eur turtiniu įnašu investuota suma

Nuo 2016 grynasis pelnas tendencingai mažėja.
metų

3 metus bendrovei veikiant pelningai akcininkų
iš eilės sprendimu dividendai neskirti

SANTRAUKA

1. Audito svarba, audito tikslas ir apimtis

Pagal Vietos savivaldos įstatymą¹ savivaldybė yra atsakinga už viešųjų paslaugų teikimą gyventojams. Savivaldybė turi užtikrinti, kad viešosiomis paslaugomis galėtų naudotis visi savivaldybės gyventojai ir kad šios paslaugos būtų teikiamos nuolat. Vienas iš būdų užtikrinti sklandų viešųjų paslaugų teikimą - pasitelkti savivaldybių kontroliuojamas įmones.

Uždarnosios akcinės bendrovės „Sūduvos vandenys“ (toliau – Bendrovė) pagrindinė veikla yra vandens gavyba ir nuotekų šalinimas ir valymas. Bendrovės akcininkas turintis 100 proc. akcijų yra Marijampolės savivaldybė. Savivaldybei nuosavybės teise priklausančių bendrovių akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises reglamentuoja Lietuvos Respublikos ir savivaldybės institucijų teisės aktai.

UAB „Sūduvos vandenys (toliau – Bendrovė) pagrindiniai tikslai:

- vykdyti vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą visoje Marijampolės savivaldybės teritorijoje;
- gerinti tiekiamo vandens kokybę, kad ji atitiktų Higienos normos HN24:2003 reikalavimus;
- mažinti aplinkos taršą, išvalant nuotekas iki aplinkosaugos reikalavimų;
- vystyti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklus, sudarant galimybę visiems gyventojams naudotis šia paslauga.

Bendrovės valdymo organai: visuotinis akcininkų susirinkimas, valdyba sudaryta iš 5 (penkių) narių renkamų ketverių metų laikotarpiui ir direktorius.

Bendrovė turi teisę užsiimti ir kita Lietuvos Respublikos įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla teisės aktų nustatyta tvarka. Licencijuojama veikla vykdoma tik gavus visus reikalingus leidimus ir licencijas.

Kontrolinis akcijų paketas sudaro galimybę Savivaldybei kontroliuoti, tikrinti ir viešinti Bendrovės veiklą, taip pat efektyviai vykdyti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme² nustatytą savivaldybės funkciją –geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas.

Bendrovės geriamo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymų paslaugų kainos, suderintos su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija³ ir patvirtintos 2017-12-18 tarybos sprendimu⁴.

Audito subjektas – Uždaroji akcinė bendrovė „Sūduvos vandenys“ (toliau – Bendrovė), buveinės adresas: Vasaros g. 7, Marijampolė.

Audito tikslas – įvertinti Bendrovės veiklą efektyvumo, ekonomiškumo ir rezultatyvumo aspektais.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar pasirinkti geriausiai tinkantys ir mažiausiai kainuojantys ištekliai nustatytiems tikslams įgyvendinti;

- ar Bendrovės veikla atitinka galiojančius teisės aktus, ar pasiekti Bendrovės užsibrėžti tikslai ir numatyti rezultatai.

Audituojami 2018 m. duomenys. Pokyčių ir palyginimų analizei naudoti ir ankstesnių metų duomenys.

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas Nr. I-533 (2008-09-15 Nr. X-1722 redakcija), 8 str. 5 d., 9 str. 2 d.

² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 6 str. 30 p.

³ Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2017-11-16 nutarimas Nr. 03E-498 “Dėl uždarnosios akcinės bendrovės “Sūduvos vandenys” geriamo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazinių kainų derinimo”;

⁴ Marijampolės savivaldybės 2017-12-18 tarybos sprendimas Nr. 1-331 “Dėl geriamo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazinių kainų”

Informacija rinkta tikrinant Bendrovės pateiktus dokumentus, nagrinėjant teisės aktus, susijusius su audituojamo subjekto veikla. Audito metu įrodymai rinkti vadovaujantis nuostata, kad subjektas pateikė išsamią ir objektyvią informaciją, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka jų originalus.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti ataskaitos 2 priede „Audito apimtis ir metodai“.

2. Išvados

1. Bendrovės organizacinė struktūra neatitinka Bendrovės direktoriaus įsakymu⁵ patvirtintam 2018 metų vadovų specialistų ir tarnautojų etatų sąrašui bei darbuotojų pagal darbo vietas etatų sąrašui. Negalima nustatyti, kai kurių padalinių ar konkrečių etatų sąraše esančių pareigybių pavaldumo ir atskaitomybės.

2. Bendrovėje nėra patvirtintų struktūrinių padalinių nuostatų, kuriuose būtų aiškiai apibrėžta padalinio vykdomos funkcijos ir atsakomybės.

3. Bendrovėje nesant aiškiai apibrėžtos struktūros, nėra aiškių pavaldumo bei atsakomybės ribų. Yra rizika, kad dėl pavaldumo ir neaiškių atsakomybės ribų gali strigti ir Bendrovės vykdomi procesai.

4. Kai kurių Bendrovės specialistų pareiginiai nuostatai parengti 2007 – 2011 metais. Per 7 - 12 metų nuo Pareiginių nuostatų patvirtinimo, ne kartą keitėsi teisės aktai, vyko pokyčiai Bendrovės valdyje, naujai patvirtinta Bendrovės organizacinė struktūra.

5. Bendrovės valdybos protokolu patvirtintų direktoriaus pareiginių nuostatų 3 punkte nurodoma „Darbo užmokestis direktoriui nustatomas 1997-10-01 Marijampolės miesto valdybos sprendimu Nr. 254 patvirtinta metodika ir vadovaujantis Bendrovės Kolektyvine sutartimi“, ši metodika negalioja.

6. Direktoriaus pareiginių nuostatų 6 punkte nurodoma, kad “direktoriui tiesiogiai pavaldūs vyriausias inžinierius, vyriausioji buhalterė, vyriausia ekonomistė, juriskonsultas ir sekretorė”; 7 punkte “ Kai direktoriaus nėra jo funkcijas vykdo vyriausias inžinierius...”, patvirtintoje bendrovės organizacinėje struktūroje nėra tokių pareigybių. Tačiau Bendrovės direktoriaus įsakymu patvirtintų Direktoriaus pavaduotojo gamybai pareiginių nuostatų 19 punkte nurodyta, kad “Direktoriaus pavaduotojas gamybai pavaduoja bendrovės direktorių kasmetinių atostogų, komandiruočių, ligos ar kitų nenumatytų atvejų laikotarpiu”.

7. Efektyvesniam bendrovės administravimui turėtų įtakos esminis struktūros pertvarkymas, kas užtikrintų tinkamą bendrovės darbo organizavimą ir pakankamą padalinių veiklos koordinavimą. Siekiant efektyvinti Bendrovės valdymą, reikėtų tinkamai peržiūrėti kiekvieno darbuotojo vykdomas funkcijas ir jų apimtis, nuolat analizuoti atliekamas funkcijas.

8. Ankstesniais metais bei audito vertinamam laikotarpiui, t.y. 2018 m., nebuvo parengtas ir patvirtintas Bendrovės strateginis veiklos planas, todėl nėra galimybių įvertinti Bendrovės veiklos rezultatyvumo – ar Bendrovės veiklos tikslai įgyvendinami ir pasiekiami numatyti rezultatai. Valdyba nebuvo numčiusi, kokius veiklos rezultatus, komercinius finansinius rodiklius Bendrovė turi pasiekti.

9. Kadangi Bendrovė neturi parengtos strategijos, todėl – nenustatyti finansiniai, komerciniai veiklos tikslai, konkretūs priemonių įgyvendinimo terminai bei jų vertinimo rodikliai.

10. Vykdam 2016-2018 metais veiklos plane numatytas veiklos kryptis ir siekiant, kad Bendrovė pasiektų iškeltus veiklos tikslus, turėtų būti aiškiai nurodyta priemonės kaip šiuos tikslus pasiekti bei numatyti vertinimo kriterijai, kurie leistų įvertinti ar bendrovė įvykdė

⁵ Bendrovės direktoriaus 2018-12-17 įsakymu Nr. 4-6-6 patvirtintas 2018 metų vadovų, specialistų ir tarnautojų etatų sąrašas; 2018-12-14 direktoriaus patvirtintas darbuotojų pagal darbo vietas etatų sąrašas.

užsibrėžtus tikslus ir uždavinius. Tačiau šiame plane VII dalyje „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kokybės gerinimo priemonės“ nurodoma „užtikrinti geriamojo vandens saugą ir kokybę bendrovės nuosavybės teise naudojamoje infrastruktūroje“; „užtikrinti, kad nuotekų tvarkymas atitiktų nuotekų tvarkymo reglamente nustatytus reikalavimus“. Kaip įvertinti ar Bendrovės užtikrino tinkamą plane nurodytų priemonių vykdymą ir kokiais kriterijais būtų galima tai pamatuoti nėra aišku.

11. *Siekiant tinkamai, rezultatyviai vykdyti bendrovės veiklą, užtikrinti pelno didinimą ir tinkamą turto grąžą, taip pat tinkamai ir skaidriai įgyvendinti išsikeltus tikslus savivaldybė privalo nustatyti aiškius Bendrovės veiklos tikslus. Bendrovei iškelti tikslai turėtų būti aiškiai apibrėžti, nustatomi konkretūs kiekybiniai ir kokybiniai kriterijai, be to, turėtų būti reguliariai vertinama, kaip Bendrovė siekia nustatytų tikslų. Todėl yra svarbu žinoti, ko iš bendrovės tikisi savivaldybė.*

12. Palyginus pirkėjų skolas 2017-12-31 ir 2018-12-31 jos sumažėjo 223 971 Eur. sumažėjimas yra dėl to kad 162 850 Eur suma 2018 metais iškelta iš „pirkėjų skolos“ balansinės sąskaitos į „po vienerių metų gautinos sumos“ balansinę sąskaitą, nes Bendrovė UAB „Lietuvos cukrus“ restruktūrizavimo byloje yra įtraukta į kreditorių sąrašą dėl 162 850 eurų skolos susigrąžinimo. Šis kreditinis reikalavimas bus tenkinamas 2022 metais.

13. Vertinant pirkėjų skolų susidarymą pagal laikotarpius darytina išvada, kad didžiausią dalį pirkėjų sklose sudaro skolos, kurios yra už 1 mėn. – 465 334 Eur, tačiau Bendrovė turi skolų, kurios susidarė jau daugiau kaip prieš 12 mėn. Šios skolos 2017-12-31 buvo 162 922 Eur, o 2018-12-31 yra 179 154 Eur. Šioms sumoms yra suformuoti atidėjiniai. Bendrovės balanse jos nėra parodytos.

14. Vėluojantys paslaugų pirkėjų atsiskaitymai blogina Bendrovės finansinę padėtį, o reikšmingai vėluojantys (ilgiau kaip 6 – 9 mėn. neapmokėtos skolos 61 396 Eur) ir virš 12 mėn. neapmokėtos skolos 179 154 Eur kelia riziką dėl beviltiškų skolų didėjimo ir turi įtakos blogėjančiam veiklos rezultatui.

15. Bendrovės vadovybė nepakankamai kontroliavo skolų išieškojimą ir nesiėmė priemonių, kad skolos mažėtų.

16. Bendrovės 2018 metų grynasis pelnas sudarė 44000 Eur tai yra sumažėjo 108211 Eur, palyginus su 2017 metų pelnu. Išanalizavus Pelno (nuostolio) ataskaitų duomenis už 5 metus bendrovės grynasis pelnas mažėja nuo 2016 metų: atitinkamai 2017 metais sumažėjo 18 proc., o 2018 metais grynasis pelnas sumažėjo 71 proc. Tuo tarpu Bendrovės pardavimo pajamos kiekvienais metais didėjo, savikaina taip pat didėjo.

17. Bendrovės suprastėjusius veiklos rezultatus sąlygojo, didėjantys vandens nuostoliai, bei didėjančios pirkėjų skolos.

18. Vandens nuostoliai 2017 ir 2018 metais didesni yra kaimo teritorijos naudotojų ir sudaro apie 55 proc. viso pakelto vandens kiekio. Miesto vandens naudotojų nuostoliai sudaro apie 32 proc. Bendras vandens nuostolis 2018 metais sudarė 34,22 proc. Vandens nuostoliai 2018 metais sudarė 806,9 tūkst.Eur, o 2017 metais 498,5 tūkst.

19. 2018 m. balandžio mėnesį tiekiamame geriamajame vandenyje buvo aptiktos uodo trūklio lervos. Trūklio uodai galimai pateko į vandens gerinimo įrenginių patalpas per langų plyšius arba ventiliacijos nesandarumus. Bendrovės vandens filtrai yra seni, neatitinkantys šiuolaikines technologijas, jie nebuvo tinkamai prižiūrimi.

20. Bendrovės valdyba nusprendė gyventojams už suvartotą šaltą geriamąjį vandenį taikyti kompensaciją, sumažinant mokestį už suvartotą šaltą vandenį 30 procentų. Ši kompensacija taikyta 2 mėn. tai yra už balandžio ir gegužės mėnesį. Bendrovės valdybos sprendimu dėl blogos vandens kokybės gyventojams mokėtina suma už patiektą geriamą vandenį buvo sumažinta 49 892 Eur.

3. Rekomendacijos

Savivaldybės administracijos direktoriui:

1. Formuojant bendrovės valdybą, vadovautis Lietuvos Respublikos vyriausybės 2015-06-17 nutarimu Nr. 631 (nauja redakcija Nr. 196) patvirtintu kandidatų į valstybės įmonės ar savivaldybės įmonės valdybą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkamą kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašu.

2. Nustatyti aiškius savo kaip steigėjo dalyvavimo Bendrovės valdyme veiklos tikslus. Aiškiai apibrėžti, nustatyti konkrečius kiekybinius ir kokybinius kriterijus.

Bendrovės valdybai:

1. Paruošti ir patvirtinti naujus Bendrovės direktoriaus pareiginius nuostatus.

Bendrovės direktoriui:

1. Peržiūrėti ir atnaujinti darbuotojų pareiginius nuostatus pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus ir vidinius norminius dokumentus, bei peržiūrėti darbuotojų vykdomas funkcijas.

2. Patvirtinti struktūrinių padalinių nuostatus, kuriuose būtų aiškiai apibrėžta padalinio vykdomos funkcijos.

3. Parengti bendrovės veiklos strategiją.

4. Analizuoti susidariusias skolas, aktyvinti ir vykdyti jų išieškojimo procesą.

5. Siekiant užtikrinti kokybišką vandens tiekimą, vartotojams atnaujinti visą geriamojo vandens kokybės užtikrinimo sistemą.

6. Kad nekiltų problemų dėl vandens tiekimo reikėtų rekonstruoti vamzdynus, tokios investicijos leistų sumažinti avarijų skaičių ir užtikrinti kokybiško vandens teikimą.

7. Imtis realių priemonių, veiksmų dėl savalaikiai prisijungusių vartotojų nustatymo, kurie leistų sumažinti vandens nuostolius.

8. Teikti kiekvieną mėnesį Marijampolės savivaldybės finansų ir strateginio planavimo skyriui informaciją apie paskolos likutį.

9. Užtikrinti, kad atlikus vandentiekio ir kanalizacijos avarinio remonto, arba tinklų rekonstrukcijos darbus būtų atstatyta sugadinta gatvių ir šaligatvių danga.

IŽANGA

UAB „Sūduvos vandenys“ pagrindinė veiklos kryptis – vandens gavyba ir nuotekų šalinimas ir valymas. Bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kuris savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu⁶ (toliau – ABI) ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, galiojančiais teisės aktais bei Bendrovės įstatais⁷.

Bendrovės finansiniai metai – kalendoriniai metai.

Bendrovės įstatinis kapitalas yra 9 515 763,68 eurų ir yra padalintas į 328583 paprastąsias vardines akcijas. Marijampolės savivaldybė nuosavybės teise valdo 100 proc. Bendrovės akcijų.

Bendrovės veikla 2017–2018 m. laikotarpiu veikla buvo pelninga, tačiau grynasis pelnas mažėjo. Bendrovės 2017 m. grynasis pelnas sudarė – 152 211 Eur, o 2018 metais – 44 000 Eur.

Bendrovės valdymo organai yra visuotinis akcininkų susirinkimas, kolegialus Bendrovės valdymo organas – bendrovės valdyba sudaryta iš 5 (penkių) narių, vienasmenis bendrovės valdymo organas – bendrovės vadovas. Bendrovės valdymo organai privalo veikti bendrovės ir jos akcininkų naudai, vadovautis įstatymais bei kitais teisės aktais.

Vadovaujantis Marijampolės administracijos direktoriaus įsakymu⁸ sudaryta Bendrovės valdyba 4 metų laikotarpiui ją sudaro: Arvydas Bajoras Marijampolės savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas, Paulius Čeponas viešosios tvarkos skyriaus vedėjas, Virginija Drūtienė, Turto valdymo skyriaus vyriausioji specialistė, Mindaugas Lelešius Aplinkotvarkos ir infrastruktūros skyriaus vedėjas, Vida Prankienė Aplinkotvarkos ir infrastruktūros skyriaus vyriausioji specialistė (valdybos narių užimamos pareigos nurodytos tokios, kurias valdybos nariai eina dabar, o ne įsakymo rengimo metu vykdytos).

Valdybos kompetencija, jos narių rinkimo ir atšaukimo tvarka, kiti su valdybos veikla susiję klausimai reglamentuojami ABI, Bendrovės įstatuose, Savivaldybės administracijos direktoriaus atstovavimo savivaldybei bendrovėse taisyklėse⁹.

Bendrovės direktoriais dirbo: Algis Kadišius iki 2018-07-20; nuo 2018-11-27 direktoriumi dirba Žydrūnas Čekauskas.

Bendrovė Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu¹⁰ paskirta Marijampolės savivaldybės viešuoju geriamojo vandens tiekėju ir nuotekų valdytoju bei Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu¹¹ paskirta paviršinių nuotekų tvarkytoja ir jai pavesta vykdyti paviršinių nuotekų tvarkymą Marijampolės savivaldybės teritorijoje.

Bendrovė veiklą vykdo vadovaudamasi Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu¹² patvirtintu 2016-2018 metų veiklos planu, kuriame išdėstyta bendrovės vykdomos veiklos kryptys, finansiniai rodikliai, nuosavybės teise valdomas turtas, geriamojo vandens teikimo ir nuotekų tvarkymo

⁶ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (su vėlesniais pakeitimais).

⁷ Bendrovės įstatai, Juridinių asmenų registre registruoti 2015-04-29, kodas 147146714

⁸ Marijampolės savivaldybės administracijos direktoriaus 2018-02-22 įsakymas Nr. DV-230 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Sūduvos vandenys“ valdybos“;

⁹ Marijampolės savivaldybės direktoriaus 2012-09-10 įsakymas Nr. DV-1609 „Dėl atstovavimo savivaldybei bendrovėse taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais)

¹⁰ Marijampolės savivaldybės tarybos 2015-11-30 sprendimas Nr. 1-197 „Dėl viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo paskyrimo“;

¹¹ Marijampolės savivaldybės tarybos 2017-06-26 sprendimas Nr. 1-199 „Dėl paviršinių nuotekų tvarkytojo paskyrimo“;

¹² Marijampolės savivaldybės tarybos 2016-11-28 sprendimas Nr. 1-284 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Sūduvos vandenys“ 2016-2018 metų veiklos plano patvirtinimo“;

infrastuktūros eksploatavimo sąlygos; teikiamų paslaugų kokybės gerinimo priemonės; lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai veiklos planams įgyvendinti.

Vidutinis darbuotojų skaičius 2017 metais buvo 155, o 2018 metais – 153.

Įvertinę audito metu surinktus įrodymus, pateikėme išvadas ir rekomendacijas, kurias tinkamai įgyvendinus būtų geriau planuojama Bendrovės veikla, nustatomi tikslai ir būdai jiems įgyvendinti, būtų galima įvertinti pasiektus rezultatus, būtų analizuojama ir prižiūrima Bendrovės veikla ir būtų siekiama pelningos Bendrovės veiklos.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

AUDITO REZULTATAI

1. Bendrovės veikla ir valdymas

Pagrindinė Bendrovės veikla geriamo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas. Bendrovės - geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklos licencija 2015-07-17 Nr. L7-GVTNT-49. Bendrovė savo paslaugas teikia Marijampolės savivaldybės vartotojams ir abonentams. Paviršinių nuotekų tvarkymo veikla vykdoma pagal 2015-02-05 sutartį su Marijampolės savivaldybės administracija.

Bendrovė vykdydama savo veiklą Marijampolės mieste eksploatuoja:

- Vandens gavybai: 2 vandenvietės su 15 gręžinių, 2 antro kėlimo stotis, 2 vandens gerinimo įrenginius, 4 švaraus vandens rezervuarus 10000 m³ talpos;
- Vandens tiekimui: 147,4 km vandentiekio tinklų, 11 trečio kėlimo stočių;
- Nuotekų šalinimui ir valymui: 142,1 km nuotekų tinklų, 18 nuotekų stočių, 1 miesto nuotekų valyklą;
- Paviršinių nuotekų šalinimui: 52 km nuotekų tinklų, 565 vnt. nuotekų rinktuvų, 12 vnt. nuotekų išleistuvų, 3 nuotekų perpumpavimo stotis, 2 nuotekų valyklos.

Atitinkamai Marijampolės savivaldybės seniūnijose Bendrovė eksploatuoja:

- Vandens gavybai: 30 vandenviečių su 41 gręžiniu, 5 trečio kėlimo stotis, 12 vandens gerinimo įrenginius;
- Vandens tiekimui: 165 km vandentiekio tinklų;
- Nuotekų šalinimui ir valymui: 101,3 km nuotekų tinklų, 24 nuotekų stočių, 16 nuotekų valymo įrenginių.

Centralizuotu vandens tiekimu naudojasi 43365 Marijampolės miesto ir 5880 savivaldybės gyventojai bei 579 įstaigos, įmonės ir 24 pramonės įmonės. Centralizuotu nuotekų šalinimu naudojasi 41772 Marijampolės miesto ir 2955 savivaldybės gyventojai bei 516 įstaigos, įmonės ir 24 pramonės įmonės.

Vadovaujantis Akcinių bendrovių įstatymo¹³ nuostatomis bendrovės valdymo organai privalo veikti bendrovės ir jos akcininkų naudai, vadovaujantis įstatymais bei kitais teisės aktais, bendrovės įstatais. Bendrovės įstatų¹⁴ 13 punkte numatyta, kad jeigu bendrovės visų akcijų savininkas yra vienas asmuo, jo raštiški sprendimai prilyginami visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimams.

¹³ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1835 (su vėlesniais pakeitimais);

¹⁴ Marijampolės savivaldybės tarybos 2015-09-28 sprendimas Nr. 1-144 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Sūduvos vandenys“ įstatinio kapitalo ir akcijos nominalios vertės išraiškos pakeitimo bei papildomo turtinio įnašo perdavimo“;

Bendrovės organizacinė struktūra patvirtinta 2015-06-04 valdybos sprendimu¹⁵, tačiau ši struktūra neatitinka Bendrovės direktoriaus įsakymu¹⁶ patvirtintam 2018 metų vadovų specialistų ir tarnautojų etatų sąrašui bei darbuotojų pagal darbo vietas etatų sąrašui. Todėl minėtą struktūrą reikėtų patikslinti arba naujai patvirtinti, nes ji neatitinka naujai patvirtintam, etatų sąrašui. Ir negalima nustatyti, kai kurių padalinių ar konkrečių etatų sąraše esančių pareigybių pavaldumo ir atskaitomybės. Bendrovėje nėra patvirtintų struktūrinių padalinių nuostatų, kuriuose būtų aiškiai apibrėžta padalinio vykdomos funkcijos.

Darytina išvada, kad Bendrovėje nėra aiškiai apibrėžtos struktūros, todėl nėra ir aiškių pavaldumo bei atsakomybės ribų. Yra rizika, kad dėl pavaldumo ir neaiškių atsakomybės ribų gali strigti ir Bendrovės vykdomi procesai. Sėkmingam ir kokybiškam Bendrovės veiklos vystymuisi būtina gerai parengta organizacinė valdymo struktūra. Organizacinė valdymo struktūra – tai efektyvi priemonių visuma, užtikrinanti koordinuotą įmonės veiklą organizavimą, paskirstymą ir vykdymą. Įmonės struktūra nulemia darbo ir kompetencijos pasidalijimą. Kitaip tariant, organizacijos valdymo struktūra suteikia galimybę aiškiai identifikuoti darbuotojų funkcijas ir atsakomybės sritis.

Audito metu buvo peržiūrėti Bendrovės direktoriaus, padalinių vadovų ir kitų specialistų pareiginiai nuostatai. Atrankos būdu peržiūrėjus Pareiginius nuostatus, pastebėjome, kad kai kurie nuostatai parengti 2007-2011 metais. Per 7-12 metų nuo Pareiginių nuostatų patvirtinimo, ne kartą keitėsi teisės aktai, vyko pokyčiai Bendrovės valdyme, naujai patvirtinta Bendrovės organizacinė struktūra. Bendrovės valdybos 2007-07-24 protokolu¹⁷ patvirtintuose direktoriaus pareiginių nuostatų 3 punkte nurodoma “Darbo užmokestis direktoriui nustatomas 1997-10-01 Marijampolės miesto valdybos sprendimu Nr. 254 patvirtinta metodika ir vadovaujantis Bendrovės Kolektyvine sutartimi”, ši metodika negalioja. Nuostatų 6 punkte nurodoma, kad “direktoriui tiesiogiai pavaldūs vyriausias inžinierius, vyriausioji buhalterė, vyriausia ekonomistė, juriskonsultas ir sekretorė”; 7 punkte “Kai direktoriaus nėra jo funkcijas vykdo vyriausias inžinierius...”, patvirtintoje bendrovės organizacinėje struktūroje nėra tokių pareigybių. Be to Bendrovės direktoriaus įsakymu¹⁸ patvirtintų Direktorius pavaduotojo gamybai pareiginių nuostatų 19 punkte nurodyta, kad “Direktoriaus pavaduotojas gamybai pavaduoja bendrovės direktorių kasmetinių atostogų, komandiruočių, ligos ar kitų nenumatytų atvejų laikotarpiu”.

Kai kurie direktoriaus pareiginių nuostatų punktai neatitinka šiuo metu galiojančių teisės aktų, savivaldybės tarybos sprendimu¹⁹ patvirtintai Marijampolės savivaldybės kontroliuojamų uždaryjū akcinių bendrovių direktorių, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo tvarkai, bendrovės organizacinei struktūrai, darbuotojų pareiginiai nuostatai prieštarauja kitų darbuotojų pareiginiams nuostatom, bei prieštarauja esamai situacijai, nes patvirtinta prieš 7-12 metų.

Pareiginius nuostatus būtina peržiūrėti ir atnaujinti, pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus ir vidinius norminius dokumentus, bei peržiūrėti darbuotojų vykdomas funkcijas.

Efektyvesniam bendrovės administravimui turėtų įtakos esminis struktūros pertvarkymas, kas užtikrintų tinkamą bendrovės darbo organizavimą ir pakankamą padalinių veiklos koordinavimą. Siekiant efektyvinti Bendrovės valdymą, reikėtų tinkamai peržiūrėti kiekvieno darbuotojo vykdomas funkcijas ir jų apimtis, nuolat analizuoti atliekamas funkcijas.

¹⁵ UAB „Sūduvos vandenys“ valdybos 2015-06-04 protokolas Nr. 1-11-2;

¹⁶ Bendrovės direktoriaus 2018-12-17 įsakymu Nr. 4-6-6 patvirtintas 2018 metų vadovų, specialistų ir tarnautojų etatų sąrašas; 2018-12-14 direktoriaus patvirtintas darbuotojų pagal darbo vietas etatų sąrašas.

¹⁷ UAB „Sūduvos vandenys“ valdybos 2007-07-24 protokolas Nr. 1-11-3;

¹⁸ UAB „Sūduvos vandenys“ direktoriaus 2011-03-31 įsakymas Nr. K-20 “Direktoriaus pavaduotojo gamybai pareiginiai nuostatai”;

¹⁹ Marijampolės savivaldybės tarybos 2017-11-27 sprendimas Nr.1-294 „Dėl Marijampolės savivaldybės kontroliuojamų uždaryjū akcinių bendrovių direktorių, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo”

2. Bendrovės strateginis planas, struktūra

Strateginis planavimas – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai vykdyti organizacijos misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius. Savivaldybės kontroliuojamos įmonės turi turėti aiškius strateginius planus, kurie būtų komunikacijos tarp savivaldybės ir įmonių valdybų bei vadovų priemonė. Strategijose įmonės turi nurodyti kryptis, kuriomis plėtos savo veiklą, ilgalaikius ir trumpalaikius tikslus bei konkrečius rodiklius, kuriais bus matuojami siekiami tikslai. Plane, be tikslų ir rodiklių, turi būti nurodyta strateginių projektų įtaka įmonės vertei, jų finansavimo šaltiniai, įmonės aplinkos analizė, turimi ištekliai ir kt.

ABĮ įtvirtinta nuostata, sukurianti prielaidas rezultatyviam įmonių valdymui, orientuotam į tikslų pasiekimą – valdybai nustatyta pagrindinė atsakomybė už įmonės veiklos rezultatus, ji turi būti atskaitinga savininkams ir veikti taip, kad siektų pačių geriausių rezultatų, numatyta pareiga svarstyti ir tvirtinti įmonės veiklos strategiją, analizuoti ir vertinti įmonės vadovo pateiktą medžiagą apie įmonės veiklos strategijos įgyvendinimą ir įmonės veiklos organizavimą.

Bendrovės veiklos rezultatyvumą galima įvertinti tikrinant Bendrovės strateginiame veiklos plane užsibrėžtiems ilgalaikiams ir trumpalaikiams tikslams pasiekti numatytų konkrečių rodiklių įgyvendinimą. Trumpojo laikotarpio priemonės numatomos metams, todėl tam tikrų priemonių įvykdymą galima įvertinti tik metams pasibaigus.

Ankstesniais metais ir šio auditu vertinamu laikotarpiu – 2018 m., nebuvo parengtas ir patvirtintas Bendrovės strateginis veiklos planas, todėl nėra galimybių įvertinti Bendrovės veiklos rezultatyvumą – ar Bendrovės veiklos tikslai įgyvendinami ir pasiekiami numatyti rezultatai. Valdyba nebuvo numačiusi, kokius veiklos rezultatus, komercinius finansinius rodiklius Bendrovė turi pasiekti.

Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu²⁰ patvirtintas 2016-2018 metų veiklos planas. Veiklos plane nurodyta geriamo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo vykdoma veikla; bendrovės eksploatuojami įrenginiai; nuosavybės teise valdomas turtas; geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo veiklos kryptys; geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimo sąlygos; racionalaus gamtos išteklių naudojimo, aplinkos taršos mažinimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kokybės gerinimo priemonės; geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros išpirkimo, renovacijos priemonės; lėšų poreikis veiklos planas įgyvendinti.

Patvirtintame 2016-2018 metų bendrovės veiklos plane numatytos 4 veiklos kryptys:

- didinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą Marijampolės savivaldybės teritorijoje;
- užtikrinti geriamojo vandens teikimą, siekiant, kad jo kokybės atitiktų Lietuvos teisės aktuose nustatytus reikalavimus;
- užtikrinti šalinamų nuotekų tvarkymą siekiant, kad jų išvalymas atitiktų Lietuvos teisės aktuose nustatytus reikalavimus nuotekų išleidimui į paviršinius vandens telkinius;
- didinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos efektyvumą.

Vykdam šias Bendrovės 2016-2018 metais veiklos plane numatytas veiklos kryptis ir siekiant, kad Bendrovė pasiektų iškeltus veiklos tikslus, turėtų būti aiškiai nurodyta priemonės kaip šiuos tikslus pasiekti bei numatyti vertinimo kriterijai, kurie leistų įvertinti ar bendrovė įvykdė užsibrėžtus tikslus ir uždavinius. Tačiau šio plano VII dalyje “ Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų

²⁰ Marijampolės savivaldybės tarybos 2016-11-18 tarybos sprendimas Nr. 1-284“Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Sūduvos vandenys“2016-2018 metų veiklos plano“

kokybės gerinimo priemonės” nurodoma “užtikrinti geriamojo vandens saugą ir kokybę bendrovės nuosavybės teise naudojamoje infrastruktūroje”; “užtikrinti, kad nuotekų tvarkymas atitiktų nuotekų tvarkymo reglamente nustatytus reikalavimus”. Kaip įvertinti ar Bendrovės užtikrino tinkamą plane nurodytų priemonių vykdymą ir kokiais kriterijais būtų galima tai pamatuoti nėra aišku.

Mūsų nuomone iškėlus tikslus, savivaldybė privalo pasirūpinti, kad Bendrovė jų siektų, todėl būtina sukurti tikslų pasiekimo kontrolės procedūras ir numatyti valdybų narių atsakomybę už nepasiektus tikslus. Keliant tikslus, Bendrovė būtų skatinama optimaliai naudoti išteklius ir efektyviau organizuoti veiklą, siekti geresnės tiekiamų paslaugų kokybės. Turėtų būti aiškiai nustatyti bendrovės finansiniai tikslai, nustatytos priemonės uždaviniams įgyvendinti, nustatyti konkretūs priemonių įgyvendinimo rodikliai.

Vienas iš EBPO gairėse pateikiamų įmonių valdysenos principų – aktyvus savininkas turi įvardyti įmonės tikslus. Savivaldybės turi aiškiai įvardyti įmonėms keliamus tikslus, o šie tikslai turi būti suderinti su įmonių ilgalaikėmis strategijomis. Kiek tai įmanoma, tikslai turėtų būti tokie, kad juos būtų galima kiekybiškai įvertinti, pvz., nuosavo kapitalo grąžos lygis. Taip pat reguliariai turėtų būti vertinama, kaip įmonės siekia nustatytų tikslų. Tik aiškiai žinodamos, ko iš jų tikisi savivaldybė, įmonės gali veikti efektyviai.

Audito metu nustatėme, kad patvirtintame Bendrovės veiklos plane keliami tikslai nėra skirti veiklos efektyvumui didinti, jie nėra ambicingi ir jų neįmanoma kiekybiškai įvertinti, todėl sudėtinga įvertinti ar užsibrėžti tikslai įgyvendinti. Tik aiškiai žinodama, ko iš jos tikisi savivaldybė, Bendrovė gali parengti tinkamą ilgalaikę veiklos strategiją, numatyti priemones jiems pasiekti ir didinti veiklos efektyvumą. Be to Bendrovė neturi parengusi 2019 -2020 metų veiklos plano.

Neįvertinamas Bendrovės veiklos rezultatyvumas – neturime duomenų, kad valdyba iki 2018 m. būtų patvirtinusi ir analizavusi Bendrovės veiklos planą 2016-2018 metų laikotarpiui, nebuvo numatyta, kokius veiklos rezultatus, komercinius finansinius rodiklius Bendrovė turi pasiekti.

Siekiant tinkamai, rezultatyviai vykdyti bendrovės veiklą, užtikrinti pelno didinimą ir tinkamą turto grąžą, taip pat tinkamai ir skaidriai įgyvendinti išsikeltus tikslus savivaldybė privalo nustatyti aiškius Bendrovės veiklos tikslus. Bendrovei iškelti tikslai turėtų būti aiškiai apibrėžti, nustatomi konkretūs kiekybiniai ir kokybiniai kriterijai, be to, turėtų būti reguliariai vertinama, kaip Bendrovė siekia nustatytų tikslų. Todėl yra svarbu žinoti, ko iš bendrovės tikisi savivaldybė.

Todėl rekomenduojame parengti bendrovės veiklos strategiją.

3. Bendrovės veikla, finansinių ataskaitų analizė

Pagrindinė Bendrovės veikla yra vandens surinkimas, valymas ir tiekimas, nuotekų tvarkymas, paviršinių nuotekų tvarkymas.

Bendrovės 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinį sudaro: 2018 m. gruodžio 31 d. balansas, Pelną nuostolio ataskaita pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis, pinigų srautų ataskaita pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis, ir aiškinamasis raštas už 2018 metus.

Visas Bendrovės turtas 2018 metais buvo 26 970 638 Eur, palyginus su 2017 metais bendrovės turtas padidėjo 1 675 638 Eur. Tame tarpe ilgalaikis turtas 2018-12-31 balanso duomenimis sudarė 26 009 976 Eur.

Nuosavas kapitalas 10 068 184 Eur. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai 2018-12-31 sudarė 767 262 Eur. palyginus su 2017-12-31. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai padidėjo 207 851 Eur.

3.1. Ilgalaikis ir trumpalaikis turtas

Ilgalaikis turtas 2018-12-31 balanso duomenimis sudarė 26 009 976 Eur, iš to skaičiaus nematerialus turtas sudarė 18 209 Eur, materialus turtas sudarė – 25 828 917 Eur ir finansinis turtas 162 850 Eur (po vieno metų gautinos sumos). Ši suma 2018 metais iškelta iš „pirkėjų skolos“ balansinės sąskaitos į „po vienerių metų gautinos sumos“ balansinę sąskaitą, nes Bendrovė UAB „Lietuvos cukrus“ restruktūrizavimo byloje yra įtraukta į kreditorių sąrašą dėl 162850 eurų skolos susigrąžinimo. Gavus pranešimą iš RUAB „Lietuvos cukrus“ restruktūrizavimo administratoriaus, kad UAB „Sūduvos vandenys“ kreditorinis reikalavimas bus tenkinamas 2022 metais.

Pastebėjimas. Lyginant 2018 m. balanso duomenis su 2017 m. balanso duomenimis ilgalaikis turtas padidėjo 1 899 950 Eur.

Per 2018 m. įsigyta ilgalaikio turto už 3 858 369 Eur, nurašyta turto už 105 347 ir perrašyta iš vieno straipsnio į kitą už 132 832 Eur. Bendrovės lėšomis 2018 metais įsigyta ilgalaikio turto, pastatyta naujų objektų, atlikta rekonstrukcijos bei kapitalinio remonto darbų už 542 926 Eur Marijampolės savivaldybė per 2018 metus į bendrovės balansą perdavė ilgalaikio materialaus turto už 1 861 752 Eur ir padidino įstatinį kapitalą. Per 2018 metus priskaičiuota 1 967 369 Eur ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimo, iš jo į sąnaudas priskaičiuota 641 647 Eur ir dotacijas - 1 325 723 Eur.

Trumpalaikis turtas 2018-12-31 balanso duomenimis sudarė 862 127 Eur, tame skaičiuje atsargos - 149 666 Eur, per vienerius metus gautinos sumos sudarė 678 210 Eur, iš to skaičiaus pirkėjų įsiskolinimas 652 821 Eur, tai įmonių ir gyventojų įsiskolinimas už vandens tiekimą ir nuotekų šalinimo paslaugas. Pinigai ir pinigų ekvivalentai sudarė 34 251 Eur.

1 lentelė. Bendrovės Turto pokytis 2017-2018 metais pavaizduotas (Eur)

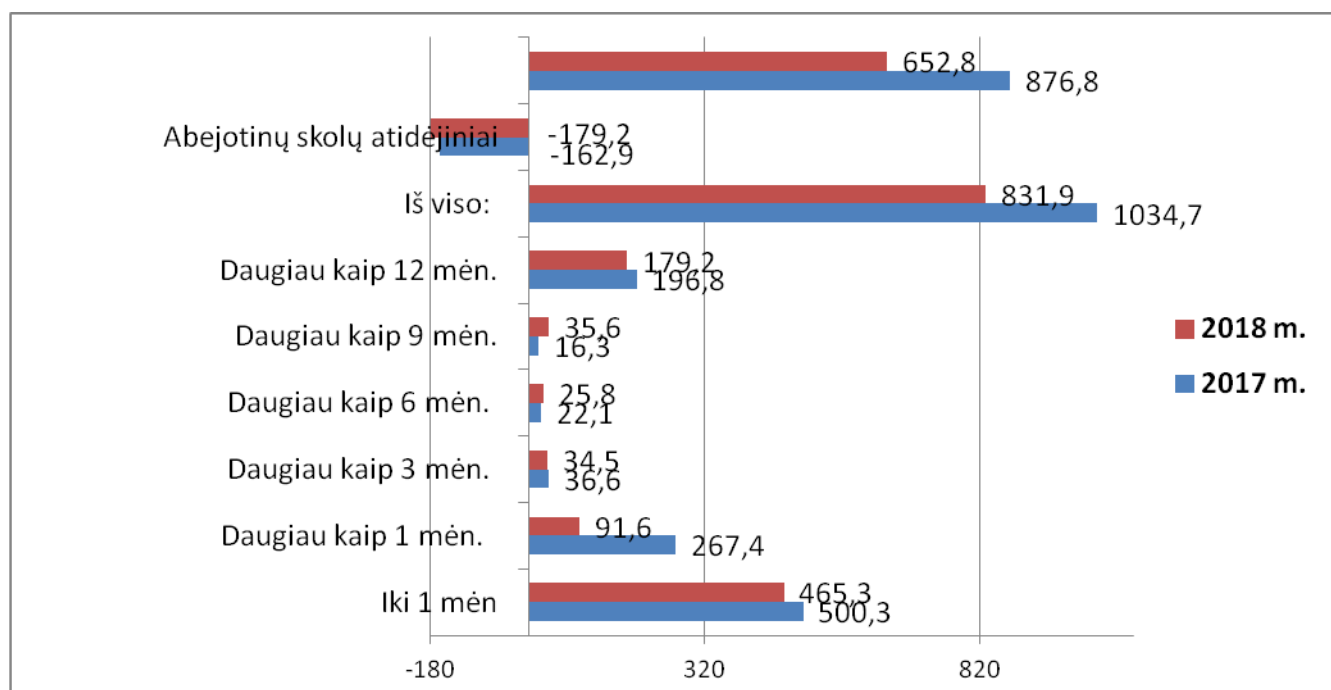
Turtas	2017 m.	2018 m.	Skirtumas
A. Ilgalaikis turtas:	24110026	26009976	1899950
1. Nematerialus turtas	38692	18209	-20483
2. Materialus turtas, tame skaičiuje:	24071334	25828917	1757583
Žemė	11046	11046	0
Pastatai ir statiniai	19644589	21223955	1579366
Mašinos ir įranga	3869186	3282415	-586771
transporto priemonės	317422	254998	-62424
kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai	62125	73697	11572
Sumokėti avansai ir vykdomi materialiojo turto statybos darbai	166966	982806	815840
Finansinis turtas	-	162850	162850
B. Trumpalaikis turtas:	1078123	862127	-215996
1. Atsargos, tame skaičiuje	107895	149666	41771
Žaliavos, medžiagos ir komplektavimo gaminiai	103325	131332	28007
Sumokėti avansai	4570	18334	13764
2. Per vienus metus gautinos sumos	895085	678210	-216875
Pirkėjų skolos	876792	652821	-223971
kitos gautinos sumos	18293	25389	7096
4. Pinigai ir pinigų ekvivalentai	75143	34251	-40892
C. Ateinančių laikotarpių sąnaudos ir sukauptos pajamos	106851	98535	-8316
TURTO IŠ viso:	25295000	26970638	1675638

Šaltinis- UAB „Sūduvos vandenys“ 2017-12-31 ir 2018-12-31 balansas

Audito metu buvo detaliai analizuojamos pirkėjų skolos. Pažymėtina, kad Bendrovė *atlieka* pirkėjų skolų inventorizaciją. Palyginus pirkėjų skolas 2017-12-31 ir 2018-12-31 d. jos sumažėjo 223 971 Eur. Sumažėjimas susidarė dėl to, kad 162 850 Eur suma 2018 m. iškelta iš „pirkėjų skolas“ balansinės sąskaitos į „po vienerių metų gautinos sumos“ balansinę sąskaitą, nes Bendrovė UAB „Lietuvos cukrus“ restruktūrizavimo byloje yra įtraukta į kreditorių sąrašą dėl 162 850 eurų skolos susigrąžinimo.

Peržiūrėjus pirkėjų skolų susidarymo analizę pagal laikotarpius darytina išvada, kad didžiausią dalį pirkėjų skolose sudaro skolos, kurios yra už 1 mėn. – 465 334 Eur, tačiau Bendrovė turi skolų kurios susidarė jau daugiau kaip prieš 12 mėn. Šios skolos 2017-12-31 buvo 162 922 Eur, o 2018-12-31 - 179 154 Eur. Šioms sumoms yra suformuoti atidėjiniai. Šia suma sumažinama „Per vienerius metus gautinos sumos“ ir „Ataskaitinių metų pelnas“ balanso straipsniai.

1 pav. Bendrovės skolos pagal susidarymo laikotarpius (tūkst. Eur)

Šaltinis- UAB „Sūduvos vandenys“ 2017-2018 metų balanso aiškinamasi raštas

Bendrovės vadovybė ėmėsi nepakankamai priemonių, kad užtikrintų skolų išieškojimo kontrolę. Siekiant sustiprinti skolų išieškojimo kontrolę reikėtų (paraginti gyventojus ir kitus subjektus sumokėti, kreiptis į teismą ir pan.). Dalį skolų galima išieškoti, todėl buvo suformuotas atidėjinys blogoms skoloms. Ankstesniais laikotarpiais minėti atidėjiniai nebuvo formuojami. Peržiūrėjus visą sąrašą įsisenėjusių skolų darytina išvada, kad jos kaupėsi eilę metų, nes yra susidarę nuo 1,0 tūkst. Eur iki 9,0 tūkst. Eur įsiskolinimai, todėl darytina išvada, kad Bendrovės vadovybė nepakankamai kontroliavo skolų išieškojimą ir nesiėmė priemonių, kad skolos mažėtų. Be to kai kurių skolininkų įsiskolinimas augo ir 2018 m. Bendrovės pirkėjų skolų, kurioms suformuotas atidėjinys, didžiausių skolų pokytis 2017-12-31 ir 2018-12-31 pateiktas (Priedas Nr. 4).

Pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ reikalavimus į balanso eilutę „Per vienerius metus gautinos sumos“ įrašomos visos skolos įmonei, gautinos per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, neatsižvelgiant į skolos pobūdį

ir šaltinius. Balanse nurodoma visų gautinų sumų grynoji vertė, t.y. įsigijimo savikaina atėmus abejotinas skolas. Pagal įmonės apskaitos politiką, abejotinomis skolomis pripažįstamos skolos, kurios neatgautos daugiau nei per 1 metus (365 dienas) ir kurių atgavimo galimybė yra mažai tikėtina.

Įvertinus visus pirkėjų įsiskolinimus, nepriklausomai, kurioje balanso eilutėje jos apskaitytos, bendrovės pirkėjų skolas 2018-12-31 sudaro 994 825 Eur:

- 162 850 Eur UAB „Lietuvos cukrus“ skola, kurios atgavimas įmanomas tik 2022 metais (restruktūrizavimo byloje yra įtraukta į kreditorių sąrašą),
- 179 154 Eur - abejotinų skolų atidėjiny
- 652 821 Eur - pirkėjų skolos, iš jų 542 594 Eur gyventojų ir kitų subjektų skolos, 110227 Eur – UAB „Lietuvos cukrus“.

Viso UAB „Lietuvos cukrus“ įsiskolinimas 2018-12-31 Bendrovei yra 273077 Eur.

UAB „Lietuvos cukrus“ įsiskolinimas Bendrovei tendencingai didėjo nuo 2013 metų. Tačiau Bendrovė laiku nesiėmė priemonių, kurios būtų užtikrinusios įsiskolinimo mažėjimą.

2 pav. UAB „Lietuvos cukrus“ įsiskolinimo pokytis 2010-2018 m.

Vertinant skolas ir jų susidarymo priežastis, buvo nagrinėta kokių veiksmų bendrovės ėmėsi, kad užtikrintų jų mažėjimą. Bendrovės direktoriaus įsakymu²¹ patvirtintoje gautinų ir mokėtinų sumų suderinimo tvarkoje numatyta skolų inventorizacijos atlikimo procedūros, gautinų ir mokėtinų sumų derinimas. Šios tvarkos 10 punkte nurodyta, kad „skolos, kurių apmokėjimo terminas pradelstas daugiau kaip 60 kalendorinių dienų, nepriklausomai nuo jų sumos, derinamos siunčiant suderinimo aktą. Inventorizacijos komisija, remdamasi turimais dokumentais, turi įvertinti skolų atgavimo tikimybę ir pateikti savo išvadas bei rekomendacijas dėl skolų išieškojimo ar nurašymo“. Tačiau darytina išvada, kad Bendrovės specialistai nepakankamai atsakingai vykdė šioje tvarkoje numatytas priemones, nes bendrovės skolos yra įsisenėjusios daugiau kaip 1 metai. Jų atgavimo galimybės nėra užtikrintos.

Vėluojantys paslaugų pirkėjų atsiskaitymai blogina Bendrovės finansinę padėtį, o reikšmingai vėluojantys (ilgiau kaip 6 – 9 mėn. neapmokėtos skolos 61 396 Eur) ir virš 12 mėn. neapmokėtos

²¹ UAB „Sūduvos vandenys“ direktoriaus 2015-11-19 įsakymas Nr. V-22 „Gautinų ir mokėtinų sumų suderinimo tvarka“

skolos 179154 Eur kelia riziką dėl beviltiškų skolų didėjimo ir turi įtakos blogėjančiam veiklos rezultatui.

Todėl būtina stiprinti skolų išieškojimo procesą, bei užtikrinti kad jos nuolat mažėtų. Tokios priemonės leistų pagerinti bendrovės veiklos rezultatus.

3.2. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų sritis

2018 m. Balanso duomenimis finansinėje atskaitomybėje „Mokėtinų sumos ir kiti įsipareigojimai“ 767 262 Eur. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų pokytį per 2017-2018 metus pateikiame 2 lentelėje.

Mokėtinų sumų likutis 2018 – 12 – 31 lyginant su 2017 – 12 – 31 padidėjo 207 851 Eur, daugiausia padidėjo skolos teikėjams 162 236 Eur. Viso skolos tiekėjams 2018-12-31 sudarė 381 587 Eur. Bendrovės didžiausias įsiskolinimas yra UAB „Sumedai“ - 164 132 Eur, UAB „Šiaulių plentas“ - 66 231 Eur, UAB „Žemkasta“ - 34 229 Eur, UAB „Požeminės linijos“ – 12 960 Eur už vykdomą projektą „Vandentiekio ir nuotekų tinklų rekonstrukcija ir plėtra“ 2015-2020 m.“.

Kitos mokėtinų sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai 2018 metais padidėjo 15 713 Eur. Didžiausias įsiskolinimas 2018-12-31 sudarė Valstybinei mokesčių inspekcijai -148 122 Eur už taršą, mokestis už gamtos išteklius, nekilnojamojo turto mokestis ir pridėtinės vertės mokestis.

Gauti avansai - tai abonentų sumokėtos sumos avansu už vandenį ir nuotekas. Jos sudaro 2018-12-31 - 27 954 Eur.

Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų likutis – 91 805 Eur, šį likutį sudaro mokėtinas gyventojų pajamų mokestis ir socialinio draudimo įmokos, taip pat atostogų rezervas.

2 lentelė. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų pokytis 2017-2018 m. (Eur)

	2017 m.	2018 m.	Skirtumas (2-3)
1	2	3	4
G. MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	559411	767262	-207851
I. Po vieno metų mokėtinų sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	0	0	0
II. Per vienerius metus mokėtinų sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai:	559411	767262	-207851
Skolos kredito įstaigoms		14036	-14036
gauti avansai	27223	27954	-731
Skolos tiekėjams	219351	381587	-162236
su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	76670	91805	-15135
Kitos mokėtinų sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai dalį	236167	251880	-15713

Šaltinis- UAB „Sūduvos vandenys“ 2017-12-31 ir 2018-12-31 balansas

3.3. Bendrovės veiklos rezultatas

Bendrovės 2018 metų grynas pelnas sudarė 44 000 Eur, palyginus su 2017 metų pelnu sumažėjo 108 211 Eur. Išanalizavus Pelno (nuostolio) ataskaitų duomenis už 5 metus bendrovės grynas pelnas mažėja nuo 2016 metų: atitinkamai 2017 metais sumažėjo 18 proc., o 2018 metais

grynasis pelnas sumažėjo 71 proc. Bendrosios administracinės sąnaudos lyginat 2017 m. su 2018 m. padidėjo 60 194 Eur.

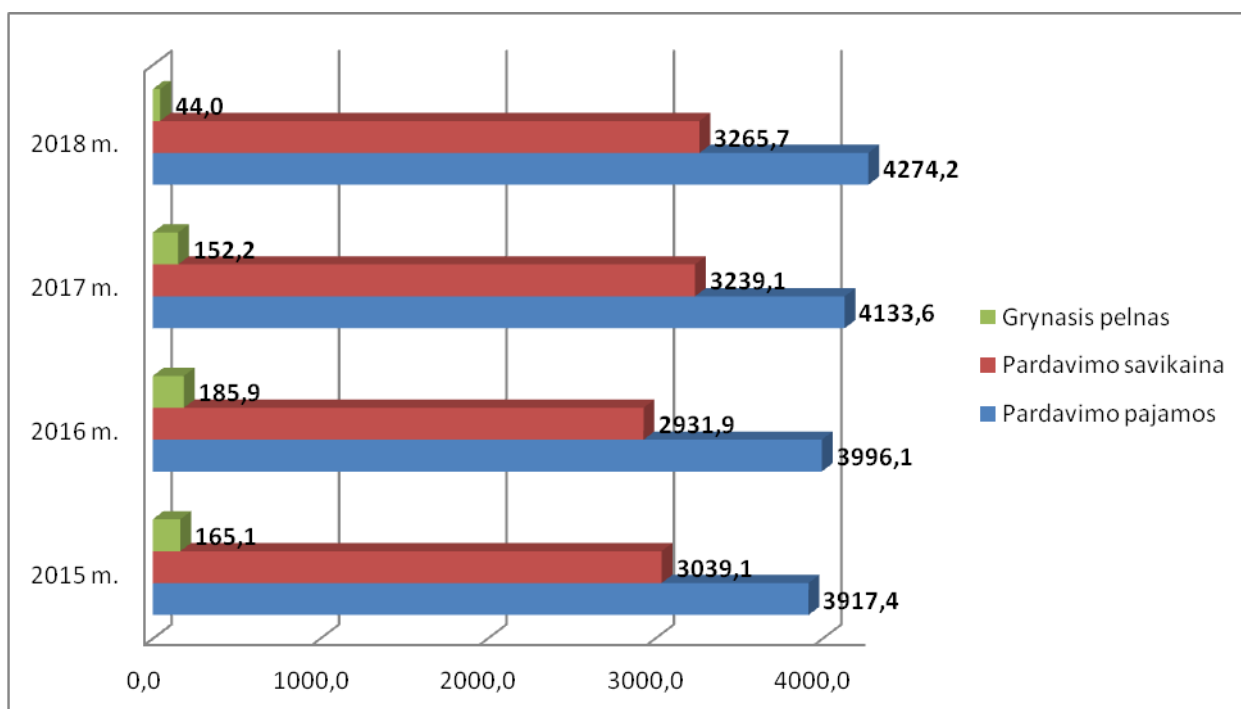
3 lentelė. Bendrovės pelno nuostolio palyginamieji 2014-2018 metų duomenys (Eur)

Eil.Nr.	STRAIPSNIAI	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	2018 metai
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	3990897	3917416	3996121	4133595	4274228
		3990897	3917416	3996121	4133595	4274228
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	3021372	3039131	2931863	3239101	3265748
		3021372	3039131	2931863	3239101	3265748
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	969525	878285	1064258	894494	1008480
IV.	VEIKLOS SĄNAUDOS	937443	831263	1025561	860491	997544
IV.1	Pardavimo	225606	273590	281575	268558	345417
IV.2	Bendrosios ir administracinės	711837	557673	743986	591933	652127
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	32082	47022	38697	34003	10936
VI.	KITA VEIKLA	99151	134305	148270	145766	52684
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	5878	12329	39985	3837	357
VII.1.	Pajamos	11021	14752	44780	5722	789
VII.2.	Sąnaudos	5143	2423	4795	1885	432
VIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	137111	193656	226952	183606	63977
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	137111	193656	226952	183606	63977
XII.	PELNO MOKESTIS	15844	28602	41068	31395	19977
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	121267	165054	185884	152211	44000

Šaltinis- UAB „Sūduvos vandenys“ 2017-12-31 ir 2018-12-31 balansas

Bendrovės pardavimo pajamos ir savikaina kiekvienais metais didėjo, tačiau grynasis pelnas nuo 2016 metų tendencingai mažėja.

3 pav. Bendrovės pardavimų ir grynojo pelno palyginimas (tūkst. Eur)

Šaltinis- UAB „Sūduvos vandenys“ 2015-2018 metų pelno (nuostolių) ataskaita

Bendrovės suprastėjusius veiklos rezultatus sąlygojo, didėjantys vandens nuostoliai, bei didėjančios pirkėjų skolos.

Vandens nuostoliai patiriami ne tik dėl senų tinklų, bet ir dėl nelegaliai prisijungusių prie vandentiekio vartotojų vandens suvartojimo, o 2018 metais nuostoliai padidėjo, nes radus vandenyje uodo trūklio lervų buvo pastoviai vykdomi vandens tinklų praplovimai.

Pagal pateiktus duomenis galima matyti, kad vandens nuostoliai 2017 – 2018 metais yra didesni kaimo teritorijos naudotojų, t.y. sudaro apie 55 proc. viso pakelto vandens kiekio. Miesto vandens naudotojų nuostoliai - 32 proc. Nuostoliai ženkiai padidėjo 2018 metais. Duomenys pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. Vandens nuostoliai 2017-2018 metais

Metai	Marijampolės miestas			Kaimas			Viso		
	Pakeltas vanduo t.m/3	Parduotas vanduo t.m/3	Vandens nuostolis %	Pakeltas vanduo t.m/3	Parduotas vanduo t.m/3	Vandens nuostolis %	Pakeltas vanduo t.m/3	Parduotas vanduo t.m/3	Vandens nuostolis %
2017	2464,67	1894,74	23,12	355,15	156,31	55,99	2819,82	2051,05	27,26
2018	2894,4	1972,01	31,87	380,77	182,48	52,08	3275,16	2154,48	34,22

Šaltinis- UAB „Sūduvos vandenys“ 2017-2018 metiniai pranešimai

Vandens nuostolis mieste 2018 metais padidėjo 8,75 proc., o kaimo teritorijose sumažėjo 3,91 proc. Bendri vandens nuostoliai 2018 metais padidėjo 6,96 proc.

Vandens nuostoliai 2018 metais sudarė 806,9 tūkst.Eur, o 2017 metais 498,5 tūkst. Eur.

Bendrovė turėtų imtis realių priemonių, kurios leistų sumažinti vandens nuostolius. Vykdyti patikras, nagrinėti, kuriose kaimo teritorijose yra nuostoliai didžiausi. Ieškoti galimybių sumontuoti kontrolinius vandens skaitiklius, kad būtų galima sužinoti skirtumą tarp sunaudoto vandens kiekio ir apmokėto pagal abonentų esančius skaitiklius.

Finansiniai rodikliai parodo įmonės gebėjimą išsilaikyti rinkoje ir veiklą vykdyti efektyviai. Bendrovei, kaip Savivaldybės kontroliuojamai įmonei tenkinančiai viešąjį interesą, nėra vienintelis tikslas siekti kuo didesnio pelno ir jį gauti, tačiau gaunamas pelnas yra reikalingas siekiant kitų tikslų: norint atnaujinti nusidėvėjusį turtą ar planuojant įmonės plėtrą, gerinant teikiamų paslaugų kokybę.

3.4. Bendrovės pajamos ir sąnaudos

Bendrovės pajamomis laikomos tik bendrovės ekonominės naudos padidėjimas. Bendrovės pajamos iš pagrindinės veiklos skirstomos į geriamojo vandens gavybos, vandens tiekimo, nuotekų šalinimo, nuotekų valymo, nuotekų dumblo tvarkymo ir pardavimo pajamas.

Palyginus 2017 metais gautas pajamas iš pagrindinės veiklos su 2018 metais gautas pajamas, nustatyta, kad 2018 metais padidėjo pajamos už vandens tiekimą, tačiau sumažėjo pajamos už nuotekas ir paviršinių nuotekų tvarkymą. 2018 metais Bendrovės pajamos padidėjo 85 438,7 Eur, vandens tiekimo sąnaudos palyginus su 2017 metais padidėjo 233 280,5 Eur, o nuotekų šalinimo sąnaudos sumažėjo 85 531,3 Eur.

Tuo tarpu Bendrovės veiklos sąnaudos 2018 m. padidėjo 163 121,2 Eur.

5 lentelė. Pajamų ir sąnaudų iš pagrindinės veiklos pokytis 2017-2018 metais (Eur)

	Pajamos			Sąnaudos		
	2017 m.	2018 m.	Palyginimas	2017 m.	2018 m.	Palyginimas
Pajamos už vandenį	1300568,5	1547715,8	206354,6			
Pajamos iš pardavimo kainos	355632,4	320236,1	35396,3			
Viso vandens tiekimas	1656200,9	1867951,9	211751	1849584,2	2082864,7	233280,5
Nuotekos	2477426,9	2352730,5	-124696,4	2250008,4	2164477,1	-85531,3
Paviršinių nuotekų tvarkymas	55162,1	53546,2	-1615,9	579,0	15951,0	15372
Viso pagrindinės veiklos pajamos/sąnaudos	4188789,9	4274228,6	85438,7	4100171,6	4263292,8	163121,2

2018 metais Bendrovė gavo 128 545 Eur pajamų iš kitos veiklos, tokios kaip analizių atlikimas, transporto paslaugos, darbai pagal paraiškas, bokštų nuomos ryšių antenoms, kolektorių nuoma ir kt.

Bendrovės sąnaudų struktūroje, didžiausią lyginamąjį svorį sudaro sąnaudos darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui 33,7 proc., šios išlaidos didėjo palyginus jas su 2017 metais. Didelę dalį sąnaudų struktūroje sudaro ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos - 14,8 proc. bei elektros energijos sąnaudos - 10,1 proc.

6 lentelė. Sąnaudų struktūra 2017-2018 metais (Eur)

Eil. Nr.	Sąnaudų pavadinimas	2017 m.	2018 m.	Proc. nuo bendrų sąnaudų 2018 m.
1.	Tiesioginės ir netiesioginės sąnaudos	3239101,7	3265609,2	76,6
1.1.	Ilgalaikio turto nusidėvėjimo	641964,8	632470,3	14,8

	sąnaudos			
1.2	Remonto ir eksploatacinės medžiagos	193242,5	185369,8	
1.3	Paslaugos ir darbai pagal sutartis	34440,7	70981,1	
1.4	Technologinės medžiagos	74783,0	70241,6	
1.5	Elektros energija	426646,4	432422,8	10,1
1.6	Darbo užmokesčio sąnaudos	1082162,5	1109629,6	26,0
1.7	Socialinio draudimo sąnaudos	346181,5	330385,3	7,7
1.8	Šilumos energija	33831,5	35429,4	
1.9	Kuras	98428,3	90375,4	
1.10	Dujos techn. reikmėms dumblo apdorojimui	165298,0	166141,3	
1.11	Remonto darbai	115148	87281,2	
1.12	Kitos sąnaudos	26974,7	55020,1	
2.	Veiklos sąnaudos	359052,3	387977,8	9,1
3.	Pardavimo sąnaudos	268557,9	345417,3	8,1
4.	Mokesčiai	232880,8	264149,8	6,2
	Viso sąnaudų	4099592,9	4263292,8	100

Pardavimo sąnaudas sudaro abonentų skyriaus sąnaudos. Tai atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo sąnaudos, kurioms skaičiuojama pardavimo kaina, t. y. pastovus mokestis už skaitiklių priežiūrą. Didžiausią dalį šiose sąnaudose sudaro darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos – 136 327 Eur, arba 39 proc. Šiame padalinyje dirba 14 darbuotojų. Šios sąnaudos 2018 metais padidėjo 76 859,4 Eur.

Mokesčių sąnaudos 2018 metais sudarė 264 149,8 Eur. Didžiausią dalį mokesčių sąnaudose sudaro vandens resursų mokestis - 191 664 Eur ir taršos mokestis - 42 497 Eur. Šie mokesčiai sudaro – 88,6 proc.

3.5. Vandens kainos

Valstybės kainų ir energetikos kontrolės komisijos²² patvirtinto Aprašo II sk. ūkio subjektai pagal ataskaitinio laikotarpio teikiamų vandens tiekimo paslaugų pardavimo kiekius yra suskirstyti į 5 grupes pagal ataskaitinio laikotarpio teikiamų vandens tiekimo paslaugų pardavimo kiekius. Pagal 2017 – 2018 m. pardavimus Bendrovė patenka į 2 grupę paslaugų pardavimai nuo 1501 iki 7500 tūkst. m³.

Marijampolės savivaldybės taryba sprendimu²³ paskyrė geriamojo vandens tiekėju ir nuotekų tvarkytoju. Tarybos sprendimais²⁴ patvirtintos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bei atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo paslaugų bazinės kainos.

²² Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011-07-29 nutarimas Nr.O3-218 „Dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklos lyginamosios analizės aprašo patvirtinimo“;

²³ Marijampolės savivaldybės tarybos 2015-11-30 sprendimas Nr.1-197 „Dėl Viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo paskyrimo“

²⁴ Marijampolės savivaldybės tarybos 2013-06-28 sprendimas Nr. 1-266 „Dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų“; 2017-12-18 Nr. 1-331 „Dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų bazinių kainų“; 2019-03-25 Nr. 1-110 „Dėl perskaiciuotų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų“

7 lentelė. Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo kainos (be PVM) Eur /m³

Paslauga	Nuo 2013-08-01 iki 2018-02-01	Nuo 2018-02-01 iki 2019-05-01	Nuo 2019-05-01	Skirtumas 2-3	Skirtumas 3-4
1	2	3	4	5	6
Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinė kaina vartotojams bute	1,73	1,76	1.68	0.03	-0.08
Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinė kaina vartotojams individualiuose gyv. namuose ir kitose patalpose	1.57	1.63	1.55	0.06	-0.08
Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinė kaina vartotojams komerciniams poreikiams	1.53	1.66	1.58	0.13	-0.08

Šaltinis- Marijampolės savivaldybės administracijos tarybos sprendimai

Palyginus kainas 2013 ir 2018 metais darytina išvada, kad vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo kainos padidėjo. Nuo 2019 metų gegužės mėn. jos mažėja.

Išsamesnė informacija apie kainų pokyčius 2013 - 2019 metais pateikta 6 priede.

4. SAVIVALDYBĖS INVESTICIJŲ GRĄŽA NEPAKANKAMA

Vienas būdų įvertinti Bendrovės veiklą - finansinių veiklos rezultatų analizė pagal finansinius rodiklius. Finansinė analizė yra Bendrovės veiklos rezultatų visuma, įgalinanti įvertinti Bendrovės finansinius gebėjimus ir finansinį mechanizmą. Finansinė analizė leidžia įvertinti Bendrovės finansinių išteklių panaudojimą, turto būklę bei naudojamų priemonių pelningumą. Finansinėje analizėje atsispindi įvairūs rodikliai, apskaičiuojami absoliutūs ir santykiniai dydžiai, apibūdinantys Bendrovės likvidumą, mokumą, pelningumą ir panašiai. Pagrindiniu pasirinktas akcininkų investuoto kapitalo efektyvumą geriausiai parodantis rodiklis - nuosavo kapitalo pelningumas (ROE) (vadinamas ir grąžos rodikliu). Su investicijų grąža susiję rodikliai yra itin svarbūs savivaldybei, jie parodo Bendrovės gebėjimą veiklą vykdyti efektyviai.

Investicijų į Bendrovę grąžos pakankamumas pasirinktas vertinti dviem aspektais:

- pagal finansinius rodiklius: nuosavo kapitalo grąžą, turto grąžą ir grynąjį pelningumą;
- pagal išmokėtus dividendus.

4.1. Bendrovės finansiniai rodikliai

Vertinti Bendrovės finansinius rodiklius pasirinkta, atsižvelgiant į:

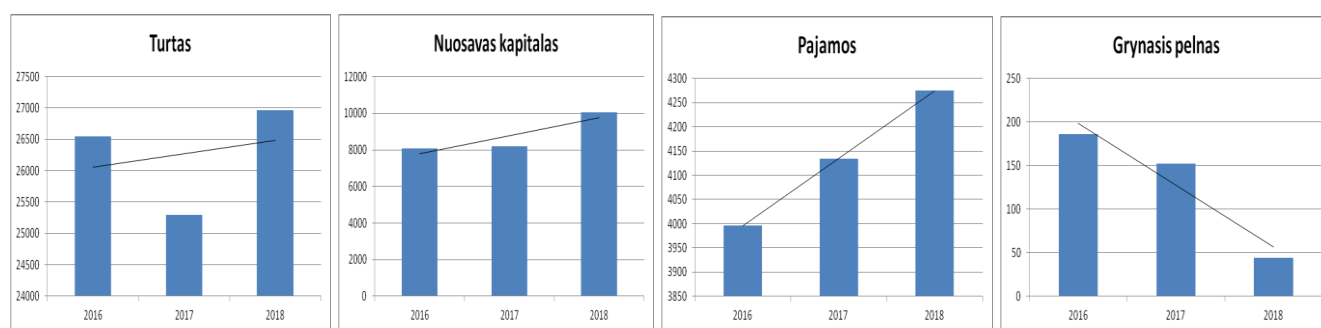
- mokslinėje literatūroje²⁵ bei statistikos departamento rodiklių duomenų bazėje²⁶ rekomenduojamus dydžius;

Bendrovės pasirinktiems finansiniams rodikliams - nuosavo kapitalo pelningumui, turto pelningumui, grynam pelningumui apskaičiuoti naudojami šie duomenys: grynasis pelnas (nuostoliai), nuosavas kapitalas, apskaitinis turtas ir Bendrovės pardavimo pajamos metų pabaigoje. Nustatyti Bendrovės šių dydžių pokyčiai audituojamu laikotarpiu, lėmę analizuojamų finansinių rodiklių pokyčius.

Bendrovės apskaitinio turto vertė augo ir 2018 m. sudarė 26 970,6 tūkst. Eur, palyginus su 2016 m. padidėjo 1,57 proc. Nuosavas kapitalas audituojamu laikotarpiu taip pat tik didėjo: 2018 m. jis sudarė 9 515,8 tūkst. Eur, palyginus su 2016 m. padidėjo 19,56 proc. Bendrovės bendros pajamos 2018 m. sudarė 4 274,22 tūkst. Eur, palyginus su 2016 m., padidėjo 6,5 proc.

Nors apskaitinis turtas, nuosavas kapitalas ir pajamos augo, tačiau didėjant ir sąnaudoms, Bendrovės grynasis pelnas audituojamu laikotarpiu kasmet mažėjo.

4 pav. Bendrovės apskaitinio turto, nuosavo kapitalo, gautų pajamų ir grynojo turto pokyčiai 2016-2018 metais (tūkst. Eur)

Šaltinis- Kontrolės ir audito tarnyba pagal UAB „Sūduvos vandenys“ 2016-2018 metų finansines ataskaitas

Audito metu įvertinti Bendrovės veiklos finansiniai santykiniai rodikliai, kurie apskaičiuoti, naudojant 2016-2018 metų Bendrovės finansinės atskaitomybės duomenis. Įmonės finansinės veiklos efektyvumą objektyviausiai parodo pelningumo rodikliai. Iš šios grupės rodiklių galima spręsti apie investicijų pelningumą, jų naudojimo efektyvumą ir galimybę gauti dividendų.

Nuosavo kapitalo pelningumo (ROE) rodiklis - tai savininkų (savivaldybių) į kontroliuojamas įmones investuotų lėšų panaudojimo efektyvumo matas, kuris išreikštas eurai, rodo, kiek grynojo pelno tenka vienam nuosavo kapitalo eurui, t. y. kokia savininkų investuotų lėšų dalis grįžta kaip grynojo pelno forma ir padeda spręsti, kaip efektyviai panaudojamos savininkų lėšos. Rodiklių vertinimo metodikoje pateikiama priimtina rodiklio vidutinė norma > 10 proc.

Turto pelningumo (ROA) rodiklis (turto grąža) - tai turto panaudojimo efektyvumo matas. Išreikštas eurai rodo, kiek grynojo pelno tenka vienam turto eurui. Turto grąža apibūdina sugebėjimą pelningiau naudoti visą turtą, parodo, kokia turto dalis grįžta grynojo pelno forma. Vertinant ROA reikšmės laikoma, kad rodiklio priimtina vidutinė norma > 8 proc.

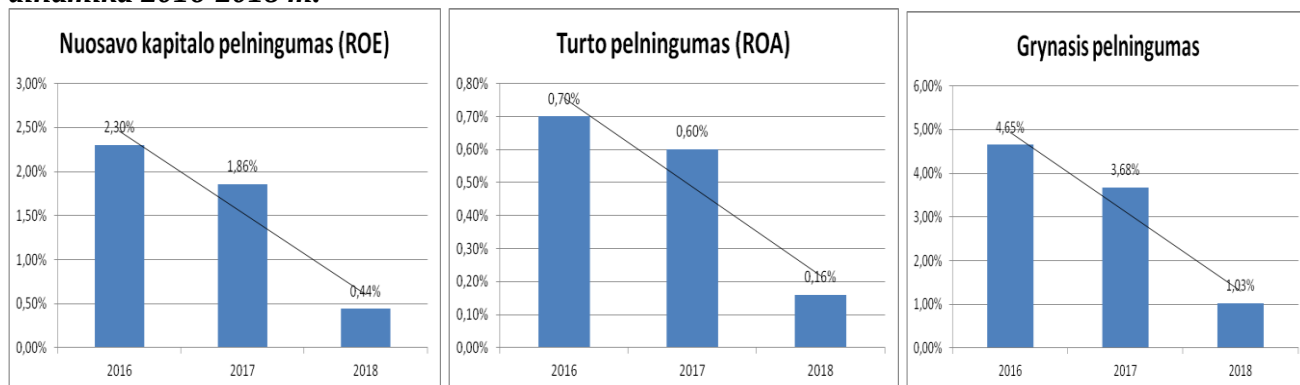
Grynojo pelningumo rodiklis rodo, kiek grynojo pelno tenka vienam pardavimo pajamų eurui. Tai galutinio įmonės pelno dydžio įvertinimas, lyginant jį su pardavimo pajamomis. Jis apima visas įmonės veiklos pajamas ir sąnaudas ir parodo galutinį įmonės veiklos efektyvumą. Rodiklių vertinimo metodikoje pateikiama rodiklio priimtina vidutinė norma > 5 proc.

²⁵ Prof. Jonas Mackevičius, „Įmonių veiklos analizė“, 2005 m.

²⁶ Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?hash=c9c18cb9-27c8-4c80-8dcb-54b1de4e1e33#/>

Pagal 2016 – 2018 metų Bendrovės finansinės atskaitomybės duomenis, buvo apskaičiuota nuosavo kapitalo grąža, turto grąža ir grynasis pelningumas (žr. 4 pav.)

5 pav. Bendrovės nuosavo kapitalo grąžos, turto grąžos ir grynojo pelningumo rodiklių dinamika 2016-2018 m.

Nustatyta, kad audituojamu laikotarpiu Bendrovės pelningumo rodikliai buvo nepatenkinami, nuo 2016 metų tendencingai mažėja.

Statistikos departamento rodiklių duomenų bazėje pateiktos LR vandens tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo ir regeneravimo sektoriuje veikiančių įmonių finansinių rodiklių reikšmės atitinkamai buvo:

- nuosavo kapitalo pelningumas: 2016 m. - 11,5 proc., 2017 m. - 11,4 proc.
- turto pelningumas: 2016 m. – 6,7 proc.; 2017 m. - 6,4 proc.
- grynasis pelningumas: 2016 m. - 7,7 proc.; 2017 m. - 6,95 proc.

Isiskolinimo koeficientas yra 0,03. Bendrovės isiskolinimo (viso turto ir visų įsipareigojimų santykis) vadinamas ir skolos koeficientu, parodo kiek 1-nam turto Eur tenka skolų. Kuo rodiklio reikšmė žemesnė, tuo skolos labiau padengtos turtu. Rodiklio reikšmė mažiau kaip 0,5 yra geras (t. y. pusė finansavimo šaltinių yra skolinti), o daugiau kaip 0,7 nepatenkinamas (t. y. pusė finansavimo šaltinių yra skolinti). 2016 – 2018 metais šis bendrovės rodiklis yra geras.

Einamasis mokumo (likvidumo) koeficientas yra 1,25. Einamojo mokumo (likvidumo) koeficientas rodo, koku laipsniu trumpalaikis turtas padengia trumpalaikius įsipareigojimus (ir kitas per vienerius metus mokėtinas sumas), t.y. jis parodo įmonės galimybę įvykdyti trumpalaikius įsipareigojimus, panaudojus turimą trumpalaikį turtą. Vidutinė rodiklio reikšmė sudaro **1,2 – 2** (kartai). Bendru atveju šis rodiklis turi būti ne mažesnis už vienetą. Žemesnė reikšmė rodytų besiformuojančias įmonės finansines problemas, nepajėgumą iškart apmokėti įsipareigojimų. Nagrinėti einamojo likvidumo koeficientą naudinga kartu su kritinio likvidumo koeficientu. Jei einamojo likvidumo koeficientas reikšmingai padidėja, tuo tarpu kritinio likvidumo koeficientas beveik nepakinta, tai liudija apie išaugusias atsargas.

Kritinis mokumo (likvidumo) koeficientas yra 1,05. Kritinio likvidumo koeficientas yra griežtesnis įmonės likvidumo lygio įvertinimas, nes apskaičiuojant šį rodiklį daroma prielaida, kad atsargos nėra likvidžios. Atsargos skaičiuojant šį rodiklį nėra įtraukiamos dėl ilgo laikotarpio, kurio greičiausiai prireiktų, norint jas parduoti ir gauti. Praktikoje kritinio likvidumo koeficientas svyruoja apie 1.

Finansinis svertas – 0,08. Finansinis svertas yra skolintų pinigų naudojimas verslui vystyti ar palaikyti. finansinis svertas – bendrovės turimų skolinių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo santykis, parodantis, kiek vienam įmonės akcininkų nuosavybės eurui tenka skolintų lėšų. Šis santykis leidžia

suvokti, iš kokių šaltinių ir koku intensyvumu yra finansuojama veikla. Vidutinės įmonės finansinis svertas turėtų būti lygus 1.

Veiklos pelningumo rodiklis atspindi kiek pelno tenka vienam pardavimų eurui. Bendrovės pelningumo rodikliai yra teigiami. Tačiau nuo 2016 metų bendrovės pelningumo rodikliai prastėja.

Atsargų apyvartumo rodiklis – 25,36. Šis rodiklis parodo atsargų apyvartų skaičių per metus t.y. jis mažėja lyginant su ankstesniais laikotarpiais. Kuo didesnis šis rodiklis tuo geresnis, tačiau turi nekenkti pardavimų kokybei. Atsargų apyvartumas rodo kaip greitai keičiasi įmonės atsargos lyginant su jos pardavimais (arba savikaina). Kuo trumpiau atsargos „užsiguli“ įmonėje, tuo efektyviau jos valdomos ir panaudojamos.

Nors veiklos rodikliai 2015-2018 metais geri, tačiau Bendrovės veikla galėtų būti efektyvesnė ir ekonomiškesnė.

Rodiklių analizė ir jų pokytis per 2015-2018 metus pateikta 5 priede.

4.2. Akcininkų sprendimu dividendai neskirti

Savivaldybės kontroliuojama įmonė uždirbus pelną, kai įmonės teisinė forma yra akcinė bendrovė, į savivaldybės biudžetą gali būti mokami dividendai. Dividendai yra akcininkui paskirta pelno dalis, proporcinga jam nuosavybės teise priklausančių akcijų nominaliajai vertei²⁷. Visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu paskirti dividendai yra bendrovės įsipareigojimas akcininkams. SKĮ atveju savivaldybėms priklauso 100 proc. arba didžioji dalis dividendų, priklausomai nuo kontroliuojamo akcijų paketo.

Vertindami investicijų į Bendrovę grąžos pakankumą, laikėmės nuostatos, kad investicijų į Bendrovę grąža pakankama, jeigu Bendrovei veikiant pelningai, akcininkai priima sprendimus skirti ir mokėti dividendus. Taip pat analizavome, kokia dalis pelningai veikusių kitų to paties sektoriaus SKĮ ir kiek dividendų paskyrė sumokėti į savivaldybių biudžetus.

Bendrovės akcininkai audituojamu laikotarpiu didindami įstatinį kapitalą, į Bendrovę turciniu įnašu investavo iš viso 1 050,7 tūkst. Eur

Nustatyta, kad Bendrovei 2016 - 2018 metais veikiant pelningai, pagrindinė Bendrovės akcininkė Savivaldybė nusprendė neskirti akcininkams dividendų. Bendrovės grynasis pelnas paskirtas privalomojo rezervo suformavimui, investicijoms.

Nustatyta, kad pelningai veikiančios kitos to paties sektoriaus SKĮ iš gauto grynojo pelno nusprendė skirti akcininkams dividendus (žr. pavyzdį).

Pelningai veikusių ir dividendus skyrusių SKĮ pavyzdys:

Pelningai veikusios to paties sektoriaus SKĮ, kurios nusprendė skirti dividendus: UAB „Vilniaus vandenys“ 2017 m. - 4000 tūkst. Eur; UAB „Kauno vandenys“ 2016 m. - 500 tūkst. Eur; 2017 m. - 1000 tūkst. Eur; UAB „Šiaulių vandenys“ 2017 m. - 120 tūkst. Eur; UAB „Aukštaitijos vandenys“ 2016 m. - 1096 tūkst. Eur; 2017 m. - 396,625 tūkst. Eur.

Bendrovės finansinių rodiklių ir dividendų analizės rezultatai rodo, kad investicijų į Bendrovę grąža yra nepakankama.

5. Dėl nekokybiško geriamojo vandens kontrolės

2018 m. balandžio mėnesį tiekiamame geriamajame vandenyje buvo aptiktos uodo trūklio lervos. Trūklio uodai galimai pateko į vandens gerinimo įrenginių patalpas per langų plyšius arba ventiliacijos nesandarumus. Bendrovės vandens filtrai yra seni, neatitinkantys šiuolaikinių technologijų, jie nebuvo tinkamai prižiūrimi.

²⁷ LR akcinių bendrovių įstatymas, 2000-07-13 Nr. VIII-1 835 (2011-12-15 redakcija Nr. XI-1798), 60 str. 1-2 d.

Savivaldybės administracijos direktorius 2018-04-30 įsakymu²⁸ sudarė darbo grupę Bendrovėje susidariusiai situacijai dėl geriamajame vandenyje rastų uodo trūklio lervų įvertinti ir priemonėms geriamojo vandens saugai ir kokybės užtikrinimo priemonėms nustatyti.

Darbo grupei buvo pavesta nustatyti tikslias priežastis, dėl kurių geriamajame vandenyje buvo aptikta uodo trūklio lervų; įvertinti Bendrovės vykdomas priemones ir veiksmus, siekiant užtikrinti gyventojams tiekiamo geriamojo vandens saugą ir kokybę ir pateikti išvadas ir pasiūlymus dėl saugaus vandens tiekimo iš bendrovės ir eksploatuojamų I ir II vandenviečių infrastruktūros gerinimo.

Darbo grupė įvertino susidariusią situaciją ir pateikė išvadas.

Buvo nustatyta, kad Bendrovė 2018 m. balandžio 11, 13 dienomis iš pirmos vandenvietės vandens gerinimo filtrų paėmė įkrovos mėginius (iki 0,5 m gylio), kuriuose aptiko bestuburių lervų. Tuomet įmonė ėmėsi veiksmų: 2018 m. balandžio 12-25 dienomis atliko filtrų plovimą, pirmo ir antro filtrų dezinfekciją (natrio hipochlorito koncentracija 5 mg/l, išlaikymo laikas 12 val.). Filtrai po praplovimų vėl pradėjo dirbti. Taip pat atliko vandens gerinimo įrenginių (filtrų) patalpos sandarinimą (pakeisti ventiliacijos angų tinkleliai ir įrengti tinkleliai languose, bei užsandarintos filtrų galerijos durys), vandens gerinimo įrenginių filtrų salės, vamzdžių galerijos ir antro kėlimo stoties vidaus patalpų ir pastato išorės dezinfekciją.

Siekiant išsiaiškinti bestuburių lervų paplitimą miesto tinkluose 2018 m. balandžio 10 d. - gegužės 9 d. mieste (daugiabučių namų įvaduose) buvo įrengta 38 kontroliniai taškai, iš kurių 20 įrengti pagal iš vartotojų gautus pranešimus ir 18 bendrovės nuožiūra. Minėtu laikotarpiu tikrinant kontrolinius taškus 10 kontrolinių taškų rasta bestuburių lervų. Kontroliniuose taškuose, kuriuose buvo rasta bestuburių lervų paimti vandens mėginiai ir atlikti mikrobiologiniai bei fiziko-cheminiai tyrimai. Visais atvejais tyrimų rezultatai atitiko higienos normą 24:2017. Siekiant pašalinti bestuburių lervas iš vandentiekio sistemos, pagal kontroliniuose taškuose gautus rezultatus buvo atlikta 15 tinklo atkarpų plovimų.

Siekiant užtikrinti gyventojams tiekiamo geriamojo vandens saugą ir kokybę, darbo grupė Bendrovę įpareigojo:

- nuolat tikrinti filtrų salės ir filtrų vamzdynų galerijos patalpų sandarumą (durų, langų, ventiliacijos sistemų), atvirų vandens gerinimo filtrų įkrovą;
- imti vandens mėginius bestuburių lervų buvimo kontrolei;
- 2 kartus per metus dezinfekuoti vandens gerinimo įrenginių filtrų įkrovas,
- pastoviai vykdyti geriamojo vandens, esančio rezervuaruose, dezinfekavimą neviršinant nustatytas normas,

- vykdyti vandenviečių gręžinių apsaugos zonų teritorijos priežiūrą, kartą metuose nuo balandžio 15 d. iki gegužės 15 d. vandenvietės teritorijoje, adresu Vasaros g. Nr. 7, Marijampolė, esančiuose atviruose vandens telkiniuose naikinti bestuburių lervas, naudojant biologines priemones.

Taip pat darbo grupė įpareigojo UAB „Sūduvos vandenys“ spręsti esamų vandens gerinimo įrenginių modernizavimo klausimą, paruošiant techninį projektą ir po to jį įgyvendinti. Preliminari vandens gerinimo įrenginių modernizavimo vertė apie 0,5 mln. eurų.

Marijampolės savivaldybės vadovybė inicijavo, kad Bendrovės valdyba svarstytų klausimą dėl vartotojams tiekiamo šalto geriamojo vandens kainos sumažinimo, tokiu būdu gyventojams kompensuojant moralinę žalą dėl geriamajame vandenyje aptiktų uodo trūklio lervų. Bendrovės valdyba 2018-05-09 svarstė klausimą dėl kompensacijos vartotojams už šaltą vandenį dėl nekokybiško vandens tiekimo²⁹. Bendrovės valdyba nusprendė gyventojams už suvartotą šaltą geriamąjį vandenį

²⁸ Marijampolės savivaldybės administracijos direktoriaus 2018-04-30 įsakymas Nr. DV-634 „Dėl darbo grupės sudarymo“

²⁹ UAB „Sūduvos vandenys“ valdybos posėdžio protokolas Nr. 1-11-3

taikyti kompensaciją, sumažinant mokestį už suvartotą šaltą vandenį 30 procentų. Šią kompensaciją taikyti 2 mėn. tai yra už balandžio ir gegužės mėnesį.

Bendrovės valdybos sprendimu dėl blogos vandens kokybės gyventojams mokėtina suma už patiektą geriamą vandenį buvo sumažinta 49 892 Eur.

Pasekmėms likviduoti Vasaros g. vandenvietės patalpos buvo sandarinamos, papildomai dezinfekuojami ir plaunami filtrai. Tam tikrose miesto dalyse daugiabučių namų geriamojo vandens įvaduose įrengti filtrai-sietai. Išplauti vandenviečių geriamojo vandens rezervuarai, atkarpomis praplauti vandens tiekimo tinklai.

Geriamojo vandens tiekimo apsaugai nuo biologinės taršos numatyta 40-yje gyvenamųjų namų įvadų imti geriamojo vandens pavyzdžius lervų nustatymo kontrolei. Pagal kontroliniuose taškuose nustatytą taršą vykdomi kvartalinių ir atskirų grupių geriamojo vandens tinklų plovimai. Taip pat numatomi kasmetiniai rezervuarų plovimo darbai, bei patalpų profilaktinė dezinfekcija. Vandens nugeležinimo filtrų užpildo plovimui- purenimui įrengta orapūtė. Geriamojo vandens kontrolei vykdyti suderinus su maisto ir veterinarijos tarnyba yra patvirtinta vandens programinės priežiūros tvarka. Bendrovės direktoriaus 2018-01-02 ir 2019-01-02 patvirtintuose geriamojo vandens kokybės programinės priežiūros planuose, numatyta paruošto geriamojo vandens programinės priežiūros tvarka prieš paduodant į skirstomąjį tinklą; geriamojo vandens programinės priežiūros tvarka vandentiekio skirstomajame tinkle; geriamojo vandens programinės priežiūros tvarka gręžtiniuose šuliniuose.

Planuojant Vasaros g. vandens gerinimo įrenginių rekonstrukciją, šiuo metu rengiamas techninis projektas. Numatoma pertvarkyti atvirouosius filtrus, pakeisti filtrų užpildą, vandens aeravimo įrangą, technologinius vamzdynus.

Šias problemas galima išspręsti tik atnaujinus visą geriamojo vandens kokybės užtikrinimo sistemą. Kad nekiltų problemų dėl vandens teikimo reikėtų rekonstruoti beveik visus vamzdynus, tokios investicijos leistų sumažinti avarijų skaičių ir užtikrinti kokybiško vandens tiekimą.

Savivaldybės kontrolierius

Juozas Vaičiulis

UAB „Sūduvos vandenys“
direktoriaus pavaduotojas

Gintaras Jankauskas

Vyr. buhalterė

Alma Nakraševičienė

Auditą atliko:

Savivaldybės kontrolierius Juozas Vaičiulis

Kontrolės ir audito tarnybos vyr. patarėja Daiva Juškevičienė

Kontrolės ir audito tarnybos patarėja Raimonda Jasiulevičiūtė

Kontrolės ir audito tarnybos patarėja Rita Ražinskienė

Pavedimas: Savivaldybės kontrolieriaus 2019 m. sausio 29 d. Nr.1

Audito ataskaita teikiama:

Marijampolės savivaldybės Merui,

Marijampolės savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui,

Marijampolės savivaldybės administracijai

UAB „Sūduvos vandenys“

PRIEDŲ SĄRAŠAS

1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

UAB „Sūduvos vandenys“ - Bendrovė;

ABĮ - Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas

VSAFAS - viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai;

Įsiskolinimo koeficientas - įsiskolinimo (viso turto ir visų įsipareigojimų santykis) vadinamas ir skolos koeficientu;

Einamasis mokumo (likvidumo) koeficientas – rodo koku laipsniu trumpalaikis turtas padengia trumpalaikius įsipareigojimus;

Finansinis svertas – turimų skolinių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo santykis;

Veiklos pelningumo rodiklis - pelnas tenkantis vienam pardavimų eurui;

Atsargų apyvartumo rodiklis – atsargų apyvartų skaičių per metus;

2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos Eil. Ataskaitoje	Rekomendacija bei įgyvendinimo eiga	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
	Rekomendacijos ataskaitoje:			
1.	Formuojant bendrovės valdybą, vadovautis Lietuvos Respublikos vyriausybės 2015-06-17 nutarimu Nr. 631 (nauja redakcija Nr. 196) patvirtintu kandidatų į valstybės įmonės ar savivaldybės įmonės valdybą ir kandidatų į valstybės ar savivaldybės valdomos bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo renkama kolegialų priežiūros ar valdymo organą atrankos aprašu.	Savivaldybės administracijos direktoriui		
2.	Nustatyti aiškius savo kaip steigėjo dalyvavimo Bendrovės valdyme veiklos tikslus. Aiškiai apibrėžti, nustatyti konkrečius kiekybinius ir kokybinius kriterijus.	Savivaldybės administracijos direktoriui		
3.	Paruošti ir patvirtinti naujus Bendrovės direktoriaus pareiginius nuostatus	Bendrovės valdybai		
4.	Peržiūrėti ir atnaujinti darbuotojų pareiginius nuostatus pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus ir vidinius norminius dokumentus, bei peržiūrėti darbuotojų vykdomas funkcijas.	Bendrovės direktoriui		
5.	Parengti bendrovės veiklos strategiją	Bendrovės direktoriui		
6.	Analizuoti susidariusias skolas, aktyvinti ir vykdyti jų išieškojimo procesą	Bendrovės direktoriui		
7.	Siekiant užtikrinti kokybišką vandens tiekimą, vartotojams atnaujinti visą geriamojo vandens kokybės užtikrinimo sistemą	Bendrovės direktoriui		
8.	Kad nekiltų problemų dėl vandens	Bendrovės		

Rekomendacijos Eil. Ataskaitoje	Rekomendacija bei įgyvendinimo eiga	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	tiekimo reikėtų rekonstruoti vamzdynus, tokios investicijos leistų sumažinti avarijų skaičių ir užtikrinti kokybiško vandens teikimą.	direktoriui		
9.	Imtis realių priemonių, veiksmų dėl savalaikiai prisijungusių vartotojų nustatymo, kurie leistų sumažinti vandens nuostolius.	Bendrovės direktoriui		
10.	Teikti kiekvieną mėnesį Marijampolės savivaldybės finansų ir strateginio planavimo skyriui informaciją apie paskolos likutį.	Bendrovės direktoriui		
11.	Užtikrinti, kad atlikus vandentiekio ir kanalizacijos avarinio remonto, arba tinklų rekonstrukcijos darbus būtų atstatyta sugadinta gatvių ir šaligatvių danga.	Bendrovės direktoriui		

* – priemonės ir terminus rekomendacijoms įgyvendinti pateikė [įrašoma kokie subjektai (įstaigų pavadinimai) pateikė priemones].

Atstovas, atsakingas už Kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:

(Pareigų pavadinimas)

(Vardas ir pavardė)

(Kontaktinė informacija)

3 priedas**Audito apimtis ir metodai**

Audito tikslas – įvertinti Bendrovės veiklą efektyvumo, ekonomiškumo ir rezultatyvumo aspektais.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar pasirinkti geriausiai tinkantys ir mažiausiai kainuojantys ištekliai nustatytiems tikslams įgyvendinti;

- ar Bendrovės veikla atitinka galiojančius teisės aktus, ar pasiekti Bendrovės užsibrėžti tikslai ir numatyti rezultatai.

Audituojamas subjektas – Uždaroji akcinė bendrovė „Sūduvos vandenys“ (toliau – Bendrovė), buveinės adresas: Vasaros g. 7, Marijampolė.

Audituojamas laikotarpis – 2016 – 2018 metai.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausių audito institucijų standartus.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Eil. Nr.	Metodas	Tikslai
1.	Dokumentų peržiūra. Prižiūrėjome EBPO parengtus dokumentus, nagrinėjome LR teisės aktus, Savivaldybės priimtus sprendimus, reglamentus SKĮ valdymo ir kolegialių organų formavimo klausimais, bendrovės įstatus, valdybos susirinkimo protokolus, bendrovės darbuotojų pareiginių nuostatai. Pokalbiai: su bendrovės vadovaujančiais darbuotojais	Nustatyti ar: tinkamas bendrovės teisinis reglamentavimas; savivaldybė turi tinkamą Bendrovės valdybos politiką, kaip ir kokie siektini tikslai keliami kontroliuojamai įmonei.
2.	Dokumentų peržiūra. Peržiūrėjome EBPO gaires nagrinėjome LR teises aktus, Savivaldybės priimtus sprendimus, reglamentus strateginių veiklos planų rengimo klausimais, įmonės metinius strateginius veiklos planus, įgyvendinimo ataskaitas; valdybos posėdžių protokolus, darbo grupių posėdžių protokolus. Palyginamoji analizė. Analizavome, ar bendrovė turi patvirtintą veiklos strategiją, kurioje nustatyti siektini finansiniai tikslai ir konkretūs rodikliai; ar keliami finansiniai tikslai yra ambicingi; ar strategijoje numatoma siekti tikslų (pvz., pelningumo), kurie nustatomi, atsižvelgiant į mokslinėje literatūroje rekomenduojamoms normas.	Nustatyti, ar: Bendrovės strategija siekiama didinti įmonės efektyvumą; ar įmonė turi strategiją, kurioje nustatyti finansiniai tikslai ir konkretūs rodikliai; ar finansiniai tikslai yra ambicingi.

	Analizavome bendrovės prognozuotus ir pasiektus finansinius tikslus. Nagrinėjome, kaip kolegialūs organai prižiūri bendrovės veiklą, ar buvo šaukiami posėdžiai, kuriuose vadovybė pristatė bendrovės ūkinės veiklos rezultatus, bendrovės veiklos organizavimo ir strategijos įgyvendinimo klausimus; ar bendrovės savininkas (savivaldybė) teikia siūlymus, kuriant bendrovės strategiją ir vertinant pasiektus veiklos rezultatus; ar Bendrovė atsižvelgia į savivaldybės siūlymus.	
3.	Dokumentų peržiūra. Finansinių atskaitomybių duomenys (2016-2018 m.) Aiškinamieji raštai Metiniai vadovo pranešimai Gyventojų skolos Kitų vartotojų skolos Beviltiškos skolos Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainos. Palyginamoji analizė. Analizavome gautas pajamas, sąnaudas, atlikome jų palyginimą, struktūrą ir pokyčius.	Įvertinti bendrovės veiklos efektyvumą. Surinkti įrodymus dėl mokėtinų ir gautinų sumų. Surinkti įrodymus dėl beviltiškų skolų tinkamo administravimo. Ar kainos už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ir kitas teikiamas paslaugas suderintos su Valstybine kainų ir kontrolės komisija bei patvirtinta savivaldybės taryboje? Išanalizuoti kaip kito kainos.
4.	Dokumentų prižiūra Nagrinėjome mokslinę literatūrą bei rodiklių vertinimo metodiką, bendrovės finansines ataskaitas, kitų savivaldybių to paties sektoriaus SKĮ finansines ataskaitas. Pokalbiai: su bendrovės vadovaujančiais darbuotojais. Skaičiavimas. Iš bendrovės finansinių ataskaitų duomenų skaičiavome finansinius pelningumo rodiklius - nuosavo kapitalo grąžą, turto grąžą ir grynąjį pelningumą. Palyginamoji analizė. Analizavome, ar bendrovės finansiniai pelningumo rodikliai yra geri, ar atitinka gerą praktiką - finansinių rodiklių reikšmės lyginome su mokslinėje literatūroje rekomenduojamomis rodiklių reikšmėmis. Analizavome, ar buvo paskirti ir mokami dividendai į savivaldybės (bendrovės akcininko) biudžetą; Atsižvelgiant į nustatytus dalykus, vertinome, ar Bendrovės finansiniai rodikliai geri, ar pakankama savivaldybės investicijų į bendrovę grąža.	Nustatyti: - kokie yra Bendrovės finansiniai santykiniai rodikliai (nuosavo kapitalo grąža, turto grąža ir grynasis pelningumas), palyginti juos su mokslinėje literatūroje bei rodiklių vertinimo metodikoje rekomenduojamais dydžiais, taip pat su kitų LR savivaldybių to paties sektoriaus kontroliuojamų įmonių veiklos rezultatais. - ar bendrovei veikiant pelningai akcininkai nusprendė skirti dividendus. - ar Bendrovės finansiniai rodikliai geri, ar investicijų į Bendrovę grąža pakankama.

4 priedas

Didžiausios Bendrovės abejotinių skolų pokyčiai 2018-12-31

Skolininko grupė	Skolininko sutarties Nr.	Skola 2017-12-31	Skolos padidėjimas 2018 metais	Skolos sumažėjimas 2018 metais	Skola 2018-12-31
Gyventojas	44125	3924,86	16,8		3941,66
Gyventojas	14497	1425,87	754,43		2180,3
Gyventojas	46046	1905,62	104,06	146,39	1863,29
Gyventojas	15900	901,45	35,23		936,68
Gyventojas	13733	747,29	479,42	81,88	1144,83
Gyventojas	13268	1130,71	584,08	175,33	1539,46
Gyventojas	18878		1796,77		1796,77
Gyventojas	18630	1115,94	210,61	6,83	1317,92
Gyventojas	17016	772,93	290,78	9,26	1054,45
Gyventojas	16340	2396,39	238,69	74,21	2560,87
Gyventojas	17129	792,37	162,23	4,63	949,97
Gyventojas	35122	1621,97	16,8	9,16	1629,61
Gyventojas	16519	853,48	162,23	39,63	976,08
Gyventojas	16743	1091,12	162,23	4,63	1248,72
Gyventojas	16951	2273,81	290,78	4,63	2559,96
Gyventojas	10663	2085,80	473,99	6,18	2553,61
Gyventojas	18633	1157,22	328,70	256,01	1229,91
Gyventojas	17490	1302,39	217,76		1520,15
Gyventojas	13278	664,03	364,65		1028,68
Gyventojas	16894	1092,96	242,22	6,16	1329,02
Gyventojas	15660	458,71	1676,79	555,97	1579,53
Gyventojas	5311	1370,68	34,22	233,78	1171,12
Gyventojas	25048	75,56	2491,08		2566,64
DNSB	001-200283	8707,69	673,93	247,58	9134,04
DNSB	001-200174	9095,91		1613,39	7482,52
GNEB	001-200282	7739,16	3899,41	3605,72	8032,85
UAB	001-100030	2537,31			2537,31
Viso didžiausių skolų suma		57241.23	15707.89	7081.37	65865.95
Iš viso abejotinių skolų		162922			179154

5 priedas

Bendrovės finansinės veiklos rodikliai

Rodiklio pavadinimas	Rodiklio reikšmė	2016 m.	2017 m.	2018 m.	Įvertinimas pagal rodiklius
Įsiskolinimo koeficientas	Parodo kiek 1-nam turto eurui tenka skolų. Kuo rodiklio reikšmė didesnė, tuo skolos labiau padengtos turtu.	0.02	0.02	0.03	2016-2018 m. rodiklio reikšmė (mažiau kaip 0,5) yra gera, t. y. pusė finansavimo šaltinių yra skolinti.
Einamasis mokumo (likvidumo) koeficientas	Parodo, koku laipsniu trumpalaikis turtas padengia trumpalaikius įsipareigojimus (ir kitas per vienerius metus mokėtinas sumas), t.y. jis parodo įmonės galimybę įvykdyti trumpalaikius įsipareigojimus, panaudojus turimą trumpalaikį turtą.	1,85	2.12	1,25	Rodiklis turi būti didesnis už vienetą. Kuo žemesnė reikšmė rodytų potencialias įmonės finansines problemas, nepajėgumą iškart apmokėti skolų. 2018 m. Rodiklio reikšmė sumažėjo, tačiau tai nėra riba, kas bendrovė neįvykdytų įsipareigojimų.
Kritinis mokumo (likvidumo) koeficientas	Griežtesnis įmonės likvidumo lygio įvertinimas, nes apskaičiuojant šį rodiklį daroma prielaida, kad atsargos nėra likvidžios. Atsargos skaičiuojant šį rodiklį nėra įtraukiamos dėl ilgo laikotarpio, kurio greičiausiai prireiktų, norint jas parduoti ir gauti.	1,69	1,92	1,05	Praktikoje kritinio likvidumo koeficientas svyruoja apie 1.
Finansinis svertas	Kompanijos turimų skolinių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo santykis, parodantis, kiek vienam įmonės akcininkų nuosavybės eurui tenka skolintų lėšų. Šis santykis leidžia suvokti, iš kokių šaltinių ir koku intensyvumu yra finansuojama veikla. Vidutinės įmonės finansinis svertas turėtų būti lygus 1.	0,07	0,07	0,08	Vidutinės įmonės finansinis svertas turėtų būti lygus 1. Rodiklio dinamika rodo gerą įmonės padėtį.
Veiklos pelningumo rodiklis	Parodo, kiek pelno tenka vienam pardavimų eurui.	0,27	0,22	0,24	Bendrovės veikla nėra nuostolinga, tačiau 2017 m. pelningumo rodiklis blogėja. Visų įmonės veiklos pelningumo (atsargų, nuosavybės, ilgalaikio turto,
Nuosavybės		0,023	0,018	0,004	
Ilgalaikio turto		0,007	0,006	0,0017	

<i>Trumpalaikio turto</i>		0,18	0,13	0,05	trumpalaikio turto) rodikliai blogėjo.
<i>Atsargų</i>					
Atsargų apyvartumo rodiklis	Parodo atsargų apyvartų skaičių per metus. Kuo didesnis tuo geresnis, tačiau turi nekenkti pardavimų kokybei..	28,08	32,8	25,36	Kuo rodiklis didesnis, tuo įmonės rezultatai geresni.

6 priedas

Bendrovės teikiamų paslaugų kainos

	Tarybos sprendimu Nr. 1-266 patvirtinti tarifai nuo 2013-08-01 iki 2018-02-01	Tarybos sprendimu Nr. 1-331 patvirtinti tarifai nuo 2018-02-01 iki 2019-05-01	Tarybos sprendimu Nr. 1-110 tarifai nuo 2019-05-01
1.1 Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinė kaina vartotojams, perkantiems geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas bute	1,73 Eur/m ³	1,76 Eur/m ³	1,68 Eur/m ³
1.2 Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinė kaina vartotojams, perkantiems geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo individualių gyvenamųjų namų ar kitų patalpų, skirtų asmeninėms šeimos ar namų reikmėms	1,57 Eur/m ³	1,63 Eur/m ³	1,55 Eur/m ³
1.3 Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinė kaina abonentams , perkantiems geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas buities ir komerciniams poreikiams bei perkantiems geriamąjį vandenį, skirtą karštam vandeniui ruošti ir tiekiamą abonentams	1,62 Eur/m ³	1,66 Eur/m ³	1,58 Eur/m ³
1.4 Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų bazinė kaina abonentams, perkantiems geriamąjį vandenį, skirtą patalpoms šildyti ir tiekiamą vartotojams ir abonentams bei geriamąjį vandenį, skirtą karštam vandeniui ruošti ir tiekiamą vartotojams, ir vartotojų kategorijai, perkančiai paslaugas daugiabučių gyvenamųjų namų įvade	1,53 Eur/m ³	1,58 Eur/m ³	1,50 Eur/m ³
1.5 Atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo paslaugos bazinė kaina vartotojams, perkantiems geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas bute:			
1.5.1 Kai įrengtas atsiskaitomasis apskaitos prietaisas		1,13 Eur/mėn.	1,13 Eur/mėn.
1.5.2 Kai nėra galimybės įrengti atsiskaitomojo apskaitos prietaiso		0,35 Eur/mėn.	0,35 Eur/mėn.
1.5.1 Kai apskaitos prietaisas priklauso tiekėjui	1,16 Eur/mėn.		
1.5.2 Kai apskaitos prietaisas nepriklauso vandens tiekėjui	0,77 Eur/mėn.		
1.6 Pardavimo kaina vartotojams, kuriems vanduo apskaitomas daugiabučio namo įvade	3,40 Eur/mėn.	5,00 Eur/mėn.	5,00 Eur/mėn.
1.7 Vanduo apskaitomas individualaus namo įvade:			
1.7.1 Kai apskaitos prietaisas priklauso vandens tiekėjui	0,91 Eur/mėn.		
1.7.2 Kai nepriklauso vandens tiekėjui	0,58 Eur/mėn.		
1.7.1 Kai įrengtas atsiskaitomasis apskaitos prietaisas		0,85 Eur/mėn.	0,85 Eur/mėn.
1.7.2 Kai nėra galimybės įrengti		0,27 Eur/mėn.	0,27 Eur/mėn.

1.8 Pardavimo kain abonentams, kuri nustatoma diferencijuojant Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos suderintą vidutinę atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo paslaugo bazinę kainą per mėn.	3,10 Eur/mėn	4,79 Eur/mėn	4,79 Eur/mėn
1.9 Paviršių nuotekų tvarkymo paslaugų bazinė kaina abonentams, perkantiems paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugas		0,14 Eur/m ³	0,07 Eur/m ³
1.10 Nuotekų valymo kaina abonentams už kiekvieną 100mg/l virš bazinės taršos BDS ₇ koncentracijos padidėjimas	0,032 Eur/m ³	0,033 Eur/m ³	0,033 Eur/m ⁴
1.11 Nuotekų valymo kaina abonentams už kiekvieną 100mg/l virš bazinės taršos skendinčių medžiagų koncentracijos padidėjimą		0,021 Eur/m ³	0,021 Eur/m ⁴
1.12 Nuotekų valymo kaina abonentams už kiekvieną 10 mg/l virš bazinės taršos azoto koncentracijos padidėjimą	0,012 Eur/m ³	0,007 Eur/m ³	0,007 Eur/m ⁴
1.13 Nuotekų valymo kaina abonentams už kiekvieną 1 mg/l virš bazinės taršos fosforo koncentracijos padidėjimą	0,009 Eur/m ³	0,005 Eur/m ³	0,005 Eur/m ⁴
1.14 Atvežto tankinto 4 proc. sausumo nuotekų dumblo apdorojimo prieš anaerobinį apdorojimą, sausinimo bei džiovinimo technologinėse grandyse kainą		5,77 Eur/t	5,77 Eur/t
1.15 Atvežto sausinto 18 proc. sausumo nuotekų dumblo apdorojimo džiovinimo technologinėje grandyje kaina		28,22 Eur/t	28,22 Eur/t